

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona,
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sőr egyszer 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, november 22.

Előrehalad az orosz főerők elleni támadás.

BUDAPEST, november 21. (Hivatalos.) Északi hadiszinterről jelentik: Szövetségeseinknek orosz főerők elleni támadása Orosz-Lengyelországban egész arcvonalon előrehalad.

Censtochautól északkeletre folyó harcokban két ellenséges zászlóalj megadta magát. Höfer vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

BERLIN. A nagy főhadiszállás jelenti:

Keleten hadműveletek tovább fejlődtek, Keletporoszból nincsen jelenteni való.

Mlavan át és Ploeknál visszavert ellenség üldözését folytattuk.

Lodzánál támadásaink előbbre haladtak.

Censtochautól keletre csapataink vállvetve harcolnak szövetségeseink csapatával és tért nyertek. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tüzérségi harcok nyugaton.

Berlin, november 21. Nagy főhadiszállásról jelentik: Nyugati hadszíntéren a helyzet lényegében változatlan maradt. Ellenség osaknem az egész arcvonalon élénk tüzérségi tevékenységet fejtett ki.

Török győzelmek a Kaukázusban.

Konstantinápoly, november 21. Török főhadiszállás jelentése: November 17-én csapataink rohammal bevették az összes erődházakat Astwin környékén. Ellenség sok halott és nagymennyiségű hadiszer hátrahagyásával megfutott.

Orosz főerővel való harcok Kaukázus határvidékén tovább tartanak. Törökök orosz területen, Liman mellett megverték az oroszokat, akik a Csurut másik partjára menekültek. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A maximális gabona és lisztárak.

Bécs, november 21. Maximális gabona és lisztárak meghatározása tárgyában tegnap Stürgkh miniszterelnök vezetése alatt konferencia volt, melyen Heinold belügyminiszter, Schuster kereskedelemügyi miniszter és Benker földművelésügyi miniszter, valamint ezen miniszteriumok szakközvegei is részt vettek. Mint ismeretes: ezen kérdés rendezése belügyi okoknál fogva, a magyar kormányval való egyetértésben oldandó meg. Tegnap a legutóbbi budapesti tárgyalások eredményeit beszélték meg és megállapítható, hogy lényeges pontokra nézve nagy közzeledés történt a két kormány között. Konferencia későbbi folyamán sikerült megállapítani azokat a pontokat, melyeket még a magyar kormányval kell megbeszélni. A tárgyalás eredményes befejezése a jövő hét elején várható már.

A hadikölcsön sikere.

Arad, november 21.

A nemzeti kölcsön ügye sikerrel kecsegtet. Szinte nem is lehet kimeríteni ennek a jelentőségét. Szól ez a siker a lelkesedésről, amellyel a nemzet a háború ügyét fölkarolta. Az egybeforradásról, amely az ország nagyjai és kicsinyei között az anyagiak készséges felajánlásában megnyilatkozott. Ha vannak is, eléggé meg nem róható kivételek, a jegyzés kialakulása azt mutatja, hogy a nemzet hívó szavára köteleességszerűen elhozta a maga hozzájárulását mindenki, akiben a polgári önérték él. És mutatja mindenek fölött, imponálóan, ellenségeink előtt érthetően, az ország nagy anyagi erejét. Ez az ország, amelyet tökeszegénynek mondtak, amelyről a gögös francia bankárok azt hitték, hogy felfordul, mihelyt a hitelt előle elzárják, — ez az ország szinte bámulatraméltó könnyűséggel teremti elő a száz milliókat, amikor azt komoly cél: a nemzet életkérdése kívánja. Eddig csak azt tudták rólunk, hogy elsőrendű, megverhetetlen katonáink vannak. Most azt is tudják: pénzünk is van a háborúhoz és agyőzelem ezen se mulik.

A sikernek azonban teljesnek, minden várakozást fölülmulónak kell lenni. És ezért a nemes vetélkedés gondolatával kell Ausztriára tekintenünk, ahol eddig egy milliárd gyűlt össze az osztrák hadikölcsönre. És ezt ott se tartják elegendő eredménynek. Mutatja ezt, hogy az osztrák főurakhoz illetékes helyről jövő figyelmeztetés ment, amely a hadikölcsönnek az eddiginél nagyobb mérvű jegyzésére szólítja fel őket. De mutatja különösen az osztrák pénzügyminiszterhez intézett kérelem, hogy a hadikölcsön sikere érdekében annak jegyzési határidejét hosszabbítsák meg.

Ebben az egy kérdésben nekünk, Magyarországnak nem szabad a kvótarányhoz ragaszkodnunk. Nem hisz-

szük, hogy kellő lelkesedés, hazafiúi kötelességtudás, és — ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni, — a legelőnyösebb tőkebefektetés alkalmának fölismerése mellett a magyar hadikölcsön rekordja messze maradjon az osztrák hadikölcsöné mögött. És ezt a nagy célt nem szabad a terminus-kérdés, a formaságok által veszélyeztetni. A lekézés nem lehet se ok, se ürügy arra, hogy valaki a hadikölcsön jegyzésében elmaradjon. A jegyzésnek lezajlott hét napja alatt azt tapasztaltuk, hogy mindennap élénkebb, erősebb volt az érdeklődés. Az aradi bankokban ma volt legnagyobb a jegyzők száma, és a mai jegyzésekkel már tizenegy milliót tesz ki az összeg, a melyet Arad a hadikölcsönben képvisel. Minden ok tehát azt sürgeti, hogy a magyar hadikölcsön jegyzésének határidejét is ki kell tolni.

Ugy érezzük, még mindig elegenden vannak a távollevők, a fontolgatók, a pénzüket otthon rejtők. Kétnapugyan elég idő lenne arra, hogy az elhatározásig eljussanak, — de ha ez a két nap is kevés lenne, adjunk nekik még gondolkodási időt. A fő — különösen reájuk nézve, — hogy el ne maradjanak. A nagy vagyonnal bírók pedig úgy döntsék el, vagy úgy változtassák meg a maguk jegyzését, hogy a vagyonukkal arányban nem álló kis összeg ne piruljon el helyettük. Az eddigi jegyzések szépséghibáinak kikorrigálására is adjon a pénzügyminiszter időt és alkalmat.

A hadikölcsön fényes sikere az ország anyagi győzelmét jelenti, a mely méltóan sorakozik hadseregünk eddigi ragyogó haditetteihez és a mely módot ad arra, hogy az a további győzelmek minden eszközét megszerezze. Rajta legyünk, hogy ez az anyagi győzelem minél hatalmasabb, világra szóló győzelem legyen!

A pénzügyminiszter a nemzeti kölcsönről.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, november 22.

Teleszky János pénzügyminiszter a „Magyar Nemzetgazda” munkatársának következőket mondotta a nemzeti kölcsönről:

„A nemzeti kölcsön, mint az előjelekből megállapítható, a remélt sikerrel kecsegtet. Igen természetes, hogy olyan horribilis eredményre, mint aminővel a kölcsön a velünk összehasonlíthatatlanabbul gazdagabb Németországban járt, számítanunk nem szabad és az ott mutatkozó számadatokat és a németek megnyilatkozó erőpróbáját a mi gazdasági viszonyainkra alkalmazni nem lehet. Az érdeklődés azonban nálunk is olyan impozánsan nyilatkozik meg és a hazafias kötelesség teljesítése és a közgazdasági megértés olyan nyilvánvaló jeleivel találkozunk, hogy az eredmény kellemes meglepetéssel fog szolgálni azoknak is, akik közgazdasági helyzetünket tüzetesen ismerik. A hazafias áldozatkészségnek nagy erőpróbájára van szükségünk, s azt hiszem, hogy az a felbuzdulás és lelkesülés, mely a háboru első percé óta urálja a lelkeket, most, mikor az állam kölcsönért fordul polgáraihoz, fokozottabban fog megnyilvánulni. Hiszen olyan feltételi kölcsönről van szó, mely a legkedvezőbb tőke-elhelyezést biztosítja.

Közgazdasági szempontból megvan a nemzeti kölcsönnek az az eléggé nem hangsúlyozható előnye, hogy a renté-t olyan körökkel is meg fogja kedvelni, melyek a tőkeelhelyezés e praktikus és teljes biztonságot nyújtó módjától eddig — megokolatlanul — idegenkedtek és azt egyáltalán nem is ismerték. Az a feltevés pedig, hogy a kölcsön a takarékbetétek nagyrészt mobilizálni fogja, szerintem ki van zárva, annál is inkább, mert hiszen a magyarországi takarékbetétek mintegy öt milliárdot tesznek ki. A pénzintézetek, de különösen a vidéki kis intézetek ebbeli aggodalma nem megokolt. Nem is a takarékbetétekre helyezem a főszűrt, hanem azt tartom kívánatosnak, hogy a hadikölcsönre elsősorban azok a tekintélyes összegek fordíttassanak, melyek a háboru kitörése alkalmával — teljesen indokolatlanul — a közgazdasági élet vérkeringéséből elvontak, másodsorban pedig azokra a hatalmas tőkerekre számítok, melyeket a hadvezetés lóvásár-

lások, járművek megváltása és minden néven nevezendő rekvirálások, s hadfelszerelések ára címén az ország lakosságának juttatott. Bizonyos, hogy a háboru közgazdasági életünknek sok ágazatában váratlan fellendülést eredményezett és sokakat a váratlan vagyonszerzés lehetőségéhez juttatott. Ezeknek a jegyzés körül jó példával kell előljárniok. Az ország intelligenciájára vár a feladat, hogy úgy a forgalomból visszatartott, mint a háboru következtében szerzett javakat a nemzeti kölcsön és végeredményében a közgazdasági élet nagy organizmusának szolgálatába terelje. **Meg vagyok győződve, hogy az intelligencia ennek a reá háramló erkölcsi kötelességnek eleget fog tenni és ezáltal a tájékozatlanokkal megérteti, hogy minden fillér, amit a háboru alatt a közgazdasági élettől elvonunk s magunknál visszatartjuk, ép úgy veszélyeztetni a háboru eredményét, mintha a katonákat tartanók vissza a harc térről.**

Az aradi kereskedők és a hadikölcsön.

(Főhívás azokhoz, a kik még nem jegyeztek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 21.

A nemzet nagy kölcsönére gyűlnek a milliók. Sok millió. De nem lehet olyan sok, hogy ne látnók szívesen, ha még több lenne és nem lehet olyan sok, hogy az egybogyútt milliók ragyogása mellett meg ne látszanának azok a sötétlő pontok, ahol elzárkóztak a kölcsönjegyzés elől, ahol nem talált meghallgatásra a nemzet szava.

Egy ismert nevű, hazafias aradi kereskedő juttatta el hozzánk az alábbi sorokat, amelyekben őszintén és tartózkodás nélkül fordul az aradi kereskedőkhez. Minden szó, amely a nagy és szent ügyet előmozdítja, fontos és megszívlelésre méltó és így az a levél is, melyben egy kereskedő szól kereskedőtársaihoz a következőkben:

Hozzátok fordulok kereskedőtársaim, ebben az eseményektől terhes, világtörténelmi fontosságú pillanatban. Most, amidőn vitéz katonáink, az ujjkor legendás hősei utatlan utakon, napokig pocsolyás árkokba bujva, dideregve, ázva és fázva, sokszor halálos betegségek csirait szerezve, védik a hazát, ontják meleg sugarakban vértüket és áldozzák életüket — egyuttal értetek is, most fordulok hozzátok.

E hősök között sok olyan is van ám, ki nemcsak egészségét és életét viszi a harc tere, de egyben mint családos ember *kénytelen foglalkozását, vállalatát abbahagyva, egyuttal feláldozni existenciáját is*, melyen egy egész életét munkálkodott. Számítalan becsukott tüzet és irca ezt élénken tanulja.

Nemde kereskedőtársaim, jól esik nektek az a kellemes tudat, hogy vannak vitéz, hős katonái e hazának, kik megvédnek benneteket attól, hogy orosz járom, hadisarc és vagyonekborzás, meg hasonló egyéb jök reánk ne zuduljanak? Nos igen, ti hazatérve üzleteitekből, kényelmes támiásszékből a kandalló kellemes melegét élvezve, a napilapok háborus híreit olvasva, a jóakarát és kegyesség nyilvánulásaként még úgy a távolból talán meg is veregetitek a hősök vállait. **Szóval, meg vagytek velük elégedve,**

Szép, szép. De volna nekem is egy szavam hozzátok, kereskedőtársaim. A tollam alá szalad a nagy Zolának az a bizonyos „J'accuse”-je. Lelkemből viharzik a harag, a bosszúság, a megbotránkozás. **Vádolok!** Vádolok közületek sokakat, azzal, hogy nincs lelketek, nincs szívetek, nem szeretitek eléggé a hazát! Nem olyan időköt élünk most, kereskedőtársaim, hogy hallgatagon lehetne elhaladni az önzés, a kishitőség példái előtt! Igenis, kishitű önzők közületek, akik *igen sokan jelentékeny összegekkel járulhatnátok hozzá ahhoz, hogy az ország erejét, a hadviselés nervus rerumának fokát hatalmasan növeljétek, hogy a nagy világ előtt a magyar tőkeerőnek, a magyar hitelnek becsületét fokozzátok, sokkal fényesebbé tegyétek. És ti hétköznapi gondolkodással tultozitek magatokat mindenen, ami most szent, ami ma lelkiismeretbeli kötelességetek kellese, hogy legyen.*

Egyik-másik közületek föl, *hogy megtudja a finác, hogy pénzetek van, féltök továbbá attól, hogy talán újabb konkurenciát kaphatnátok, mert nyilvánosságra kerül, hogy volt pár ezer korona olyan pénzetek, amelyeket a hazának kölcsönözni módokban állt akkor, amikor annak e kölcsönre szüksége van, hogy e haza hazátok maradhasson. Ilyen és hasonlóan kicsinyes okok tartottak vissza közületek sokakat attól, hogy az életben egyszer, most, mikor a haza, melytől annyi jót kaptatok, tőletek szívességet kér — jó kamat ellenében! — hogy e hazának életerejét, ellenálló képességét hőveljék, fokozzátok.*

Valljátok csak bá őszintén tisztelt kereskedőtársaim, nem vérlázító-e az, hogy közületek sokan, kiknek évi jövedelme meghaladja az

Asszonyok.

(Az érzéketlen.)

Reggel volt. Nagyon korán. És milyen nehezen jött ez az ólmos szürke pirkadás. Milyen időtlen-időtkig tartott a hajnalni órák pergése abban a dermesztő magányban, amelyet egy elszállt élet társasága ad! A nagy szőke asszony karikás szemmel, gyűrött, kimerült arccal ült a nagy, ringató bő karosszékben és nézte az idegen szobát, a szanatórium uniformisos, tiszta, rideg szobáját, a márványos falakat, a sima menyézetet, a fehérfüggönyös ablakot, ahol a reggel derengése hatolt be, ahonnan a nagyvárosi reggel szürke sávjai ömlöttek az ágyra, az ágyra, ahol a fehér, a merev, az élettől elbueszott ember feküdt. Még egyszer megnézte az arcát, a férje halott arcát. Két óra óta nézte. Két óra óta, amióta az élt elszállt belőle. Nem változott egy vonása sem. Nagy szürke bajusza redesen, keményen, tömötten állt ajkai fölött, szembéjai álomra hunyódtak, de mégis a besüppedt halántékok, a merően feszülő bőr, mégis ez mind-mind a halálról beszélt...

Még egyszer megnézte jól. Föléje hajolt és azután szilárdan, nyugodtan, egyenletes, természetes mozdulatokkal fölállt, végigment a szobán, ki a folyosóra. A hallban, a szanatórium fényes halljában még villamos lámpák égtek. Lenn a lépcső alján a főorvos állt és utasításokat adott valakinek. Amikor őt meglátta, elébe sietett.

— Parancsol méltóságod? — kérdezte daloló, hízeglő hangon.

— A szőke asszony komolyan és nyugodtan szólt:

— A számlámat kérem.

Ugy hangzott ez, mintha vendéglői asztalnál, divatárus boltban mondaná. Hidegen. Előkelően. Amíg a hall üveges kis irodájában a számlával bibelődtek, mindenki egy gondolat élt:

— Milyen nyugodt, milyen hidegvérű ez az asszony!

Férje két órával előbb hait meg és 5 a számlát kéri. Férje hat nap óta vergődött rettenetes fájdalmas sebbel, mondhatatlan gyötrelmek közt. Ezrede élén lovagolt fönn a galicjai csatásokon, bátran, elszántan, röpülő paripán, kivont karddal, nyomán a félelmes huszárgyerekek száguldó svadronjaival. Istenem be felséges, be mámoros, be ittasító volt... Amíg jött a golyózápor, a gépfegyver kaszáló tüze és a golyók sora végigszántott a derék magyar fiukon, a hős ezredesen... Négy napig hozták súlyos sebével, amíg hazakerült. Asszonya, a nagyszerű szőke bécsi asszony, régi katonacsalád egyetlen, kemény, pompás hajtása elébe ment a határig, vele volt, hozta, megbénított testét őrizte, párnáját igazgatta, még az operációs asztal mellett is ott állt — fölvetve vöröskeresztes ápolónői ruháját, hogy joga lehessen hozzá — ott állt és szeliden fogta a férje kezét, gyors kézzel adta a kis vattaesomókat, az ércpököket, amikor patakzott a piros vér... És azután hat napig nem volt se éjjele, se nap-pala, ott őrködött a vergődő, a halódó fölött... Milyen különös, milyen bántó, hogy most nincs egy szava, egy könyve, egy szomorú pillantása a halott számára, akinek halálos szobájából azzal a száraz, nyugodt, arculesapásként ható szóval — **Kérem a számlámat!**

A számla elkészült, az ezredesné szabályos, udvarias mosollyal azt mondta:

— Köszönöm.

És fizetett. Öt perc múlva már kocsin robogott haza.

— Micsoda hallatlan hidegvér! Ez már érzéketlenség nál is több! — mondta maga a simaszavu főorvos is.

De ugyanezt mondták mindazok, akik a gyászba öltözött szőke asszonyt a temetésen látták. Nyugodtan, előkelően beszélt. Ugy viselkedett, mint egy uralkodó hercegnő. Finom, egykedvű mosollyal beszélt az előkelő tiszt társasággal, katonatisztleányhoz, huszárezredesnéhez illően, meg se rezsent, amikor a sirba belerogogott a general de charge. Csak egy mondat borzongatta meg az embereket. A sőgorának mondta panaszosan és hallhatóan a sirnál:

— Mégsem volt szép ez Károlytól! Megígérte nekem, hogy nem fog előbb meghalni, mint én. Mégse volt szép tőle, hogy megszegte a szavát!

Kicsit megborzongtak, de azután nem volt semmi baj. A ragyogó katonák, a gyászruhás nők, mindenki kocsira ült és sietett haza.

— Bámulatos hidegvérű asszony ez a Klotild — konstataáltak a rokonok és jóbarátok.

— Szerencés természete van. Hamar fog megvigasztalódni — tették hozzá a csipősebb nyelvűek.

A temetés éjszakáján furcsa dolog történt. Az ezredesné éjjel tájban szépen, nyugodtan fölkelte magánvos ágyából. Társalkodónője a szomszéd szobában zajra riadt. A szőke asszony már az ablaknál volt és nyugodtan, mintha sétálni menne, keresztül lépett egy alacsony székről a párkányra és onnan előre... A palota negyedik emeletén laktak... Klotild, a hidegvérű, a szerencés természetű nem ébredt föl többé a szürke aszfalton, amelyre vére sötét rózsákat festett...

Rendie.

50-60000 koronát is, 10-20000 koronát jegyezték, holott százazrek felett rendelkeztek. És vannak közületek olyanok is, kiknek évi jövedelme 20-30000 korona és semmit, vagy 4-5000 koronát jegyezték.

Hát nem pirultok ti önmagatok előtt? Nem szokik-e arcotokba a pir, olvasva a szegény családok és szolgák, hazafias kishivatalnokok, egyszerű falusi polgárok áldozatkészségéről, kik egy egész életen át összekuporgatott garasait lelkes örömmel és készséggel hozzák kölcsön gyanánt a hazának?

Gondolatok csak kissé a jövőre. Nemde két eshetőség van. Vagy győzni fogunk, vagy elbukunk. Ha győzünk, ugyebár jól fog nektek esni a fellendülés izletes gyümölcseit, az úgy nevezett „jó konjunkturát” — a melynek érleléséhez ti nem járultatok hozzá — élvezni. Ámde nem féltek-e attól, hogy e nyugalmasabb időkben a közvélemény számon fogja kérni mostani szűkkéblűségeket?

És vegyük most a másik eshetőséget (amelytől isten óvjon bennünket) ha legyőzünk! Elbírná-e akkor szívetek és lelkiismeretetek azt a lelki furdalást, hogy ti nem teljesítettétek a kötelességet a haza iránt, amelyet az életetek válságos, nehéz időkben jogosan elvárhatott a mikor rátok volt szorulva?

Ismétlem, még nincs késő. Hétfőn zárul a jegyzések határideje. Talán sokan azok közül, akik ingadoztak, az utolsó órákban tudatára ébrednek annak, hogy mi a haza iránti becsületbeli kötelességük és tanubizonyosságát fogják nyújtani annak, hogy mi aradi kereskedők es alkalommal is híven teljesítettük kötelességünket.

Ez esetben szívesen kérek minden kereskedő társamtól erős szavaimért bossánatot. De ha ez nem következne be, úgy legyenek azok, akiket illet meggyőződve, hogy — amit az Aradi Közlöny pénteki száma olyan helyesen megpendít, — be fog következni, mert lesz rá mód, hogy a szűkkéblűek hadserege az összes adakozók nyilvánosságra hozásával a „fedezékekből” a világosság elé fog kerülni.

Adományok. A hadbavonultak hátramaradottjai részére adakoztak: Tóth Böske egy pár arany függő, Tóth Ilus ezüst lánc, Wornik Jánosné arany függő, Csermann Teréz aranylánc, Glesinger Ilona törött aranygyűrű, Glesinger Margit törött aranygyűrű, öv. Köller Vilmosné arany karikagyűrű, Hirschfeld Paula aranygyűrű, Komponás Irén aranygyűrű, öv. Frankl Vilmosné 3 aranygyűrű és ezüst óra, Hady Gyuláné 2 arany függő és 3 aranygyűrű, Jancsó Böske gyűrű, Scherer Irén gyűrű és aranykereszt, öv. Weiszlemléin Vongelné aranygyűrű, aranytörödékek, Sáfrány Gyuláné aranygyűrű, ezüst kulcsfűző, Langer Alajosné 2 ezüst karkötő, aranygyűrű, aranytörömelék, Groszmann Erzsébet és Edl 10 drb egy koronás, Gyulányi Rezsóné aranygyűrű, öv. Dauda Józsefné aranygyűrű, Morschl Katalin aranygyűrű, öv. Szabó Antalné aranygyűrű, Dirlya Pálné arany függő, Kaszab Gézáné arany függő, arany amulette láncsal, Gitta Agostonné aranygyűrű, Schaffer Józsefné 3 aranygyűrű és ezüst óra, Grósz Ferenc ezüst óralánc, Varga Beatrix arany amulette, Kálmán Erzsébet ezüst óra, öv. Róth Bernátné aranygyűrű, dr. Singer János mellű 3 kővel, Czukor Albertné aranygyűrű, ezüst lánc, ezüst pénz, ezüst törödékek, ezüst kanál, Akay Béláné aranygyűrű, Tangner Frigyes ezüst óralánc, Léway Erzsébet aranytü kövel, Földes József ezüst gyűrű, Garai Károly 2 ezüstlánc, aranygyűrű, aranyfüggő, Schweigelhoffer Emma aranygyűrű, Minorita-rend duplafedelű aranyóra, 2 egyfedelű aranyóra, Schaffer Györgyné 2 arany inggomb, András Mariiska aranygyűrű, Fischer Ferenc aranygyűrű, arany és ezüsttörödékek, Mayer Edéné 3 arany függő, aranygyűrű, Komjáthy Róza arany karsatt, Hendl Mária 2 aranygyűrű, Opre Jenny aranyfüggő, Fábray Sándor dr. két aranygyűrű, Reich Gyula arany amulette, Kis Klárka arany karsatt, ezüstlánc, Csutina Sándor és neje két koronás, aranygyűrű, ezüst amulette, Seprős Valér aranygyűrű, ezüst karsatt, Spergel Hajnal ezüst karsatt, dr. Köpf Jánosné arany karsatt, Weil Ilona arany pecsétgyűrű, Répásy Annus aranyfüggő, Medve Imre ezüstlánc, két aranygyűrű, aranytörödékek. Cs. R. aranylánc, Hopfert Böske két ezüst amulette, Schwarz Mariiska aranyszív, Schwarz Gáborné arany drótygyűrű, ezüstfüggő, ezüstgyűrű, Jakobovits Janka ezüstgyűrű.

Merénylet egy orosz tábornok ellen.

A lengyel legionárius bosszúja. — Az oroszok orvosokat kérnek — kölcsön. — Az oroszverő parancsnokok kitüntetése.

(Az észak-keleti harctérre küldött tudósítónktól.)

Galicia, Feldpost 354.

Ugy vagyunk itt, mint az egyszeri ember a fáktól nem látjuk az erdőt, a harcokból a háborút. Nem akarok arról beszélni, hogy milyen szívszorogva lessük a híradásokat a távolabbi harterekről, de még azokat az eseményeket is, amelyekben benne vagyunk, amelyeket magunk idéztünk elő, csak napok múlva láthatjuk tisztán, csak napok múlva ítélhetjük meg jelentőségüket, méretüket következményeiknek megvilágításában.

Csak most tudtuk meg, hogy milyen hatalmas orosz haderőt tartóztatunk fel D.-nél és milyen nagy csapást mértünk rá. Most tűnik ki a beérkezett jelentésekből, kundschafterek eladásából, hogy az oroszok D.-nél nem kevesebb, mint ötezer embert vesztek. Ágyúink olyan szörnyű pusztítást végeztek sorraikban, hogy orvosok nem győzték a munkát. Egy velünk együtt operáló csapatot parancsnoka D. tábornok jelenti most, hogy ütközet közben orosz parlamenterek keresték fel, akik orvosokat kértek tőle kölcsön, hogy sebesültjeiket félj-meddig eláthassák.

A büszkeségtől emelkedik most itt minden tisztnek melle. Nagy és szép kitüntetés érte a vitéz sereget, melynek katonái kivették az elleneséget Magyarország területéről a határon túl több mint száz kilométerre üldözték. Főnyesen megoldotta feladatát a hadosztály, amelyet most vezetői személyében tüntet ki a királyi kegy. Mint azóta már hívtosan a hivatalos lapban is olvasható volt, hogy Adama gróf altábornagy a Lipórend lovagkoronáját, Rothszter háro tábornok a harmadosztályú vaskorona rendet, Turnau alezredes, vesérkari főnökünk a harmadosztályú vaskoronarendet, Köchent vezérkari kapitány pedig a katonai érdemkeresztet kapták a hadi kitüntetéssel. Az altábornagy ma a következő hadiparancsot adta ki:

Truppendivisionskommando-befehl.

S^o Kaiserliche und Königliche Majestät geruhten mir allergnädigst das Ritterkreuz des Leopoldordens mit der Kriegesdekoration zu verleihen.

Mit Stolz und wahrer Genütuung blicke ich auf meine braven Truppen denen zum grossem Teile die Allerhöchste Auszeichnung für die auf den Gefechtsfeldern Ungarns und Galiziens errungenen Erfolge galt.

Ich danke meinen braven Offizieren, Unteroffizieren und Soldaten für ihre in guten und bösen Tagen bewiesene Haltung und Tapferkeit und bin überzeugt, dass Sie auch in Zukunft und unter den schwierigsten Verhältnissen stets ihre Pflicht erfüllen werden. Attems Graf Emil.

(Magyarul: Hadosztályparancs. O eszásári és királyi felsége kegyes volt engem lovagkereszt-mesobben kitüntetni a Lipó-rend hadi kitüntetéses lovagkoronájával. — Büszkeséggel és igazi elégtéllel tekintek most vitéz csapataimra, mert a legfelsőbb kitüntetést a galíciai és magyarországi csatározásokon általuk kivívott eredményeknek köszönhető a legnagyobb részben. — Köszönöm derék tisztjeimnek, altisztjeimnek és katonáimnak a jó és rossz napokban tanúsított magatartásukat és bátorságukat és meg vagyok győződve arról, hogy a jövőben és a

legnagyobb nehézségek között is teljesíteni fogják mindenkor kötelességüket. Attems gróf altábornagy.)

A háboru történetében külön fejezet fogja magillatni Ifju-Lengyelországot. Csodálatos és szavakkal le nem írható az a lelkesedés, amelylyel tizenöt-tizenhat éves lengyel gyerekek tü be mennak, a legveszélyesebb feladatra vállalkoznak.

Legutóbb például nagyon fontos és veszedelmekkel teli kémlelésre volt szükség: megállapítani, hogy előttünk, K. városában mennyi ellenség van. Az utra két fiatal lengyel fiu vállalkozott.

Három nap múlva visszatért az egyik értékes és ami a fő, pontos adatokkal: a városban ennyi és ennyi gyalogság, ennyi lovasság és ennyi ágyú áll. A másik lengyel fiu nem fog visszatérni soha. A társa számolt be sorsáról: a városka utcáin mellette robogott el a kormányzó: hercegi rangú orosz tábornok. A tőzes vértü lengyel fiu nem tudta magát türtőztetni, kirántotta revolverét s ötször rálőtt az ellenséges tábornokra, akit súlyosan megsebesített. Öt magát még aznap felakasztották.

Most ismét egy-két nap pihenésre van kilátásunk. Tudatták velünk, hogy néhány napig itt maradunk. Freilager helyett így hát állandóbb jellegű lakást keresünk.

A lakás: négy csupass fal, amelyekről csak a mész. A padlón méternyi magasán szén, tegnap még lovak álltak itt.

De itt vannak a huszárok, az ezermesterek, akiknek csinyjeiről már legendákat beszélnek itt. (Legutóbb ebédnél a tábornok mutatta dícselkedve a lovaglőostorát: „Lássák uraim — mondta — ezt délelőtt a huszárok lopták el tőlem. S én visszaloptam tőlük, a huszároktól. Erre majdnem olyan büszke vagyok, mint egy nyert csatára!”)

Öt huszárt kirendelünk a várunk. Tíz perc múlva jön az egyik egy ágyúval. A másik asztalt cipel a hátán, a harmadik szekrényt, a negyedik azalatt alaposan kitisztította a szobát. Aztán jönnek új és új holmival. Egy óra múlva kész a fejedelmi lakás, amelynek padlóját szőnyeg fedi, sárgaréz, márványlapos mosdóasztal díszleg benne, a falon sok kép esüng, a kályhamellett, melyben vígan ropog már a rőzse, hintaszék, az egyik falon óriási tükör. Mintha varázsszóra történt volna minden... Van már tej, liszt, kenyér, tojás, sőt méz is, van még szarvascsóné is, aki a konyhában már serénykedik...

Körülüljük a kályhát, már egész sötét van, de lámpát nem gyújtunk. Fantasztikus képeket rajzol az izzó parázs a falra, s csak a cigarették vörös fénypontja imbolyog. Egyikünk halat énekelni kezd. Némán hallgatjuk s bámulunk be a kandallóba. Olyan boldog, olyan megelégedett mindenki, képzeletében talán otthon van... S milyen meghatóan hangzik az utolsó nótá:

Néha-néha visszatérnek a tavaszi álmok.

Néha-néha úgy lát a szívem...

Zádor Jenő.

Szent háborút hirdet a kalifa.

— A török hadsereg német ujjászervezője. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 21.

szolgálatonkívüli tábornok, aki a keleti viszonyok alapos ismerője, mert résztvett a török hadsereg reorganizációjában, a következő rendkívül érdekes dolgokat mondja el a muzulmánok szent háborujáról:

— Minden háboru, amelyet Törökország, miat mohamedán hatalom viselt valameny más hatalom ellen, a nép szemében, mint valami szent dolog tűnt fel. A Korán és a hagyományok intőkednek a szent háboruról. A „Dsi-had” a hitetlenek elleni vallásháboru, amelyben minden mohamedánnak kötelessége fegyvert ragadnia és ha elesik, mint „Schehid” iszlami jutalomban részesül. Ez érvényben volt a Balkánháboruban is, noha a kalifa nem intézett szöveget. Az elesetteknek nyitva áll az ut a paradicsomba és a Korán 47. szurája (a háboruról szóló fejezet) szerint ott gyönyörök vannak reája.

Az iszlám elterjedésének első századaiban a török uralom megerősödése idején, főként vallás-háborukat viselt az iszlám, különösen a kalifátus kiterjesztése céljából. Később politikai okokból szöveget a népet a szultánok és ezek európai fogalmak szerint nem voltak szent háborúk. Az akkor kiadott fetvákban meg is vannak nevezve külön-külön az ellenségek.

Most is ez történt. A szultán szavai és Enver pasa proklamációja felvillanyozták a mohamedán világot, mert a történelem folyamán az ozmánok szultánjává lett kalifa, aki egy személyben világi uralkodó és egyházi fő, az iszlám minden hívét a vallás védelmére szólította fel elnyomói, különösen Anglia és Oroszország ellen.

Nagyon fontos körülmény az, hogy a fetva nem agresszív természetű, mint például a kereszties háborúk idején, hanem, mint a Korán a szent háboruról mondja, tisztán védekező. Ezzel az a vád, hogy az iszlám a kereszténységet támadja, elesik, mert ma nagy bűn lenne a mohamedán ember szemében, ha Németország, vagy az osztrák-magyar monarchia ellen szöveget háboruba, minthogy ezek most Törökország barátai.

A legtöbb, ezelőtt viselt háboruban, nem nyult a kalifa ehhez az utolsó fegyverhez, az iszlám ultima ratiójához, mert ezek a háborúk részlegesen voltak és semmi benső okot nem szövegettattak az egész mohamedán világ mozgósítására. Azonban jellemző, hogy a török államférfiak most milyen éles szemmel látták meg a világhelyzetet, amely alkalmat ad az egész iszlámnak egy olyan háborura, amilyen századok óta nem volt és talán soha többé nem lesz. A sors forduló ponton van. Ezt az alkalmat megragadták a török politika vezetői, és ezzel azt bizonyították be, hogy felismerték a helyzet komolyságát és annak lehetőségét, hogy vallásuk ügyének óriási szövegettelt te-hessenek.

Feltűnő hasonlatosság van Törökország és Németország, valamint az osztrák-magyar monarchia háboruja között. A szövetségesek nemzeti szabadságukért, fejlődésükért és abban a tudatban harcolnak, hogy a cél eléréséért minden erejüket meg kell feszíteniök, a török államférfiak is tudják, hogy ez az utolsó alkalom az idegen államok igájának lerázására. Minthogy Törökország a mohamedánok világi hatalmának képviselője és európai értelemben

vett önálló iszlám állam, ezért a most kihirdetett szent háboru épen olyan jelentőségű az egész iszlám szempontjából, mint a szövetséges hatalmak küzdelme. Az iszlám is a nemzeti és önálló fejlődéséért küzd.

A fetva kihirdetése, noha keleten a hírek terjesztése a táviró tökéletlensége miatt nehezen megy; villámgyorsan történt meg és az idegen hadseregben szolgáló mohamedánok, noha megnehezítették e hír terjedését, igen gyorsan tudomást szövegettek arról. Fontos, hogy Perzsia és Afganisztán csatlakoztak Törökországhoz, mert az afganisztani emir ugyanolyan viszonyban áll India mohamedánjaihoz, mint a török szultán az arabokhoz.

Milyen a fetva hatása, azt bizonyítja egy ulema levele, melyet az illető még 1906-ban írt Kromer lordnak és amely kivonatossan így hangzik:

„Ha Anglia és a szultán közt háboru van, akkor az Imam szavai minden szívben visszhangra találnak. Mindenki csak a vallás szövegetre hallgat. Mindenkinél a kalifa melé kell állnia, ha ő hi A szultán szövegeta a vallás szövegeta és benne a próféta parancsa hangzik. A házak erkélyeiről az asszonyok szövegeta fog hangzani: Isten segítse győzelemre az iszlámot. Ha az iszlám veszélyben van, akkor mi elfordítjuk a szemünket a földi bajokról. Mindnyájunknak az a vágya, hogy hitünknek szolgáljunk.”

Anglia látta a nagy veszedelmet és intézkedéseket tett, hogy a tömegeket egyesítő kötelek lazuljon. Azonban az iszlám Indiától az Atlanti Óceánig forrong és ebben rejlik a hámas ententét fenyegető veszély.

A szent háboru kihirdetésének sikerét megvilágítja a senussi-ik viselkedése. Libia szomszédságának oázisaiból sietnek ma keletre és sejkjük parancsára otthagyják azt az olasz területet, amely ellen a mai napig háborút viseltek. A Suez-csatornát ez által két fronton fenyegeti veszedelem, mert a törökök már részben bevonultak Egyiptomba, ahol a forradalmat táplálják, amely mint a sav, úgy mar tovább és tovább. Itt van továbbá Oroszország mohamedánjainak magatartása és sunilák és siiták most történt egyesülése.

Hangsúlyozandó azonban az is, hogy a világ mohamedánjainak szervezése, gyors felfegyverzése, cölserü elosztása és kiképzése nem rövid idő kérdése és hogy ezért nem lehet arra számítani, hogy rögtön egy nagy szervezett háborút indítanak, hanem az bizonyos, részleges, de végtelenül nagy befolyást gyakorló támogatást nyert Németország és az osztrák-magyar monarchia.

A Kalifa szöveget, a próféta hívei szöveget fogadnak.

Naptárhirdetöink

szives figyelmébe.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — ideje korán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: Délután: A kis gróf, este Ikerk a táborban. — C.

Hétfő: Az ember tragédiája — A.

Kedd: Hegedüs Gyula felléptével Timár Liza. — B.

Szerda: Hegedüs Gyula felléptével Az ördög. — C.

Csütörtök: Hegedüs Gyula felléptével Kornevillei harangok. (Gáspár apó). — A.

Péntek: Nagy hangverseny és Nincs elveszve Lengyelország, Hazáért királyért, Elszállásolás, daljáték. — B.

Szombat: Ugyanez. — C.

Vasárnap: Limonádé ezredes.

* Sándor Erzsí jön. Napok óta sárga plakátok hirdetik az utca oszlopain, hogy Sándor Erzsí jön. Míltán lázas érdeklődés járt a nyomában, mert mindenki tudta, hogy az ének-művészetnek ez a kiválasztott tehetsége az aradi hangversenyek keretein felül fog emelkedni és egy régi vágyat, régi óhajt elégit ki és vált valóra, mert néhány esztendő óta járt már Aradon kiváló hegedüs, zongoraművész, de énekesnek valóságos hiányát éreztük. Ezt a vágyat tölti be, ezt a hiányt pótolja az aradi Vörös Kereszt, amikor helyes érzéssel Sándor Erzsít, a m. kir. Operaház első énekesnőjét nyerte meg a december 8-án tartandó hangversenyre közreműködőnek a Vörös Kereszt estélyre, mely összeállításában felül minden várakozást. Jegyek Scherhag II. és fia cégnél jegyezhetők elő 4-1 korona árban.

* A színház hírei. Hegedüs Gyula, a Víg-színház művésze, a magyar színházet legkiválóbb tehetsége, aki éveken keresztül nem lépett fel Aradon — engedve a társulat kérelmének, kedden kezdi meg a jelenlegi leszállított árak mellett fellépéseit. „Timár Liza”-ban és az „Ördög”-ben a címszerepét, „Kornevillei harangok”-ban Gáspár apó szerepét játssza. Jegyek azelő adásokra válthatók már.

* A veréb. Nagy artista dráma az Urániában. Egy szegény leány története, megható, gyönyörű színészes drámában, képezi a színház mai slágerét. A veréb egy cirkuszi artistanő, akit a vándortrupp egy tagja talál az utcán, felneveli, tanítgatja a maga szerény tudományára, lovaró lesz, de mindenki irigységgel szemléli szépségét és irigyi a falatokat, amit mások elől megesszik. Széld, jóságos szívével nyugodtan türi a szenvedéseket, miket egymást után ró reá a sors, családik szerelmi rajongásában. — Legújabb szerb harctéri fölvételek. Hadi híradó VII. sorozata az Urániában. Ma mutatja be utóljára a színház a kiváló érdekességű hadi híradó legújabb sorozatát, melyben a szerb földön készült fölvételek legérdekesebbjei foglalnak helyet. A közönség minden alkalmal a legnagyobb érdeklődéssel fogadta a kiváló fölvételeket, melyek a háboru minden mozzanatát felölelik.

* A nyugati harctér eseményei az Apolló színház vasárnapi műsorán. Minden újságolvó ember alig várja a képes folyóiratokat, hogy a harctéri fölvételeket kíváncsi tekintetekkel fusssa át. Nagy érdeklődéssel nézegetjük az illusztrált lapok képeit, amelyek a nagy világháboru színtereit ismertetik meg az itthonmaradtakkal. Mennyivel közvetlenebbek és érdekesebbek ezek az aktuális fölvételek a mozik vásznán, ahol nem egy megrögzített jelenet áll mozdulatlanul előttünk, hanem magát a történelmi eseményeket kapjuk vissza meghamisítatlan élethűséggel, mintha ott állnánk a történelmi események földjén a szemünk előtt zajlanának le a nagy események. Az északi és déli harctér bemutatása után vasárnap a nyugati harctér legfrissebb fölvételeit mutatja be az Apolló-színház. A Maas melletti élet-halál harcokról nap-nap után beszámolnak az izgalmas táviratok. A hatalmas, törhetetlen német scrog és a kétségbeesetten védekező szövetségesek küzdelmét adják vissza ezek a történelmi értékű eredeti fölvételek, amelyek vasárnap és hétfőn vetít az Apolló „Egy szenvedélyes asszony” című katona-dramával együtt.

* Egy szenvedélyes asszony. A szezon egyik legszebb és legnívósabb drámáját: Egy szenvedélyes asszony-t vasárnapi és hétfői új műsorán mutatja be az Apolló-színház.

Tizenegymillió hadikölcsönre Aradon.

— Három és fél millió aláírás egy napon. — A város és a megye jegyzése. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 21.

A nagy nemzeti kölcsön jegyzésében: most már egészen biztosan mondhatjuk: Arad hazafias és áldozatkész, egyúttal azonban erősen megalapozott pénzügyi viszonyok között élő polgársága messze előtte fog járni sok Aradnál nagyobb vidéki városnak is. Még csak hétfőn záródnak le a hadikölcsön aláírásai, de már ma elérték az Aradon, az aradi intézeteknél — az Osztrák-Magyar Bank fiókját is számítva — a jegyzések a tizenegy millió koronát.

Közel három és fél millió koronát jegyeztek ma az aradi intézeteknél és ha ebben a hatalmas összegben benne van a város egymillió jegyzésének perfektuálása és Arad megye ma elhatározott és nyomban le is jegyzett 350.000 koronás aláírása, mégis megállapítható, hogy kölcsön aláírásának ma volt az eddigi legforgalmasabb, legnagyobb napja.

Az Osztrák-Magyar Bank aradi fiókjánál történt meg Arad város törvényhatósága részéről a megszavazott egymillió korona jegyzése és ezzel együttvéve egymilliószázharminchétszáz koronát jegyeztek a közös bank aradi fiókjánál.

Az Aradi Első Takarékpénztárnál erős és nagyszámú jegyzések folytak a mai napon is és százával jegyezték a kisebb tételeket is. Eddig az intézetnél a jegyzések megközelítik a kétmillió négyszázezer koronát, mely nagy összeg fényesen igazolja azt a kétségtelen tény, hogy az Aradi Első Takarékpénztár a hazafias célt szem előtt tartva minden lehetőt megtett, hogy a jegyzések minél nagyobb számban eszközöltessenek és feleivel szemben a legmesszebbmenő előzékenységet tanúsította.

Az intézetnél ma történt nagyobb jegyzések a következők:

Arad megye közönsége a Muraközy alaphól 80.000 korona, Seidner Bernát és fia 30.000 korona, Kuttu Gyula 100.000 korona, Haberéger György 10.000 korona, Stine Anna 20.000 korona, Kell és Krausz cég 2000 korona, Éles Armin 10.000 korona, Steiner Ferenc 10.000 korona, Müller József 10.000 korona, Nők otthona 10.000 korona, Lippa község 9000 korona, Lengyel Tivadar 2000 korona, Lányi Izsó dr. 8000 korona, Aradi takarékpénztár és segélyegylet 5000 korona, Bánhidy Antal báró 10.000 korona, Aradi tanító egyesület 3400 korona, Aradi ág. ev. hitközség 4000 korona, Horovitz Tiborné 10.000 korona, Menezes Jakab 5000 korona, Wekerle Antal 20.000 korona.

A hazafias célt szem előtt tartva az Aradi Első Takarékpénztár vasárnap délelőtt a feleknél rendelkezésre fog állani, hogy a hadikölcsönre való jegyzéseket eszközölhessék. Amint értesülünk: maga az intézet is Ottenberg Tivadar udvari tanácsos, vezérigazgató előterjesztésére tekintélyes összeget fog jegyezni saját értékpapir tárcája javára.

Az Arad megyei Takarékpénztárnál a ma estig történt jegyzésekkel együtt összesen három millió koronát jegyeztek.

A mai, körülbelül fél millió koronát elérő jegyzésekben különösen nagymennyiségű vidéki jegyzés szerepel. Az Arad megyei Takarékpénztár, amely a Neuman Testvérek egy millió koronás jegyzésével együtt a legnagyobb összegű hadikölcsön aláírást érte el Aradon, ma a világról jelentkező és aradi kölcsönjegyzőkkel és estig is alig tudta lebonyolítani a forgal-

mat, miután minden félnek a legnagyobb készséggel állt rendelkezésére és előmozdította a jegyzések megtörténtét.

A mai jegyzésekben az intézetnél szerepelnek: Arad megye közönsége a körösbökényi kórház-alap és a népnevelési-alapból összesen 80.000 korona, Óthalom község 10.000 korona, Ápatele község 10.000 korona, Tótvár község 6600 korona, Ópálos község 6000 korona, Ujpálos község 6500 korona, Alsósimánd község 6600 korona, Seprős község 5000 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma 512.400 koronát jegyeztek. Ebben a jegyzésben szerepel Arad megye törvényhatósága 80.000 korona, Czárán István budapesti királyi főügyész 30.000 korona jegyzéssel és a takarékpénztár makói fiókjától beérkezett, a makói kisebb-nagyobb gazdák jegyzéseit tartalmazó 255.000 koronás jegyzés. Az intézetnél eddig összesen egymillió nyolcszázhatvanezer koronát.

A Polgári takarékpénztárnál a ma jegyzett 300.000 koronával körülbelül 900.000 korona hadikölcsönt jegyeztek. Ennél az intézetnél jegyzett ma Arad megye 80.000 koronát, a minorita rendház 20.000 koronát.

Az Ipar és Népbanknál a mai jegyzések meghaladták a negyedmilliót úgy, hogy a 268.000 koronás mai jegyzéssel együtt 588.500 koronát ért el az intézetnél történt jegyzések összege.

Az Ipar és Népbanknál ma a következő jegyzések történtek:

Hell Frigyes 400 korona, özv. Rácz Sándorné 300 korona, Eliás Jakab isk. igazgató 1400 korona, Varjassy Dezső Budapest 3000 korona, Szalay Vilmos 600 korona, Rettinger Antal 200 korona, Antovszky A. né 1600 korona, Moravszky János 2000 korona, Klein Mór (Mezőberény) 6000 korona, Csabai hitközség 1000 korona, Wallerstein S. Sámuel 8000 korona, Berényi Jenőné 2000 korona, Achim L. György 4000 korona, Laurinyecz György 2000 korona, Achim Pál 3000 korona, Matusik Ilona 1000 korona, Matusik György 500 korona, Borsodi Géza 7500 korona, Neumann Manó (Csaba) 40000 korona, Haczkó Pál 2500 korona, özv. Szalay Józsefné (Csaba) 25000 korona, dr. Borsódi Miksáné (Csaba) 7500 korona, Wallerstein Mózes 2000 korona, Urbán Eudra 1000 korona, özv. Vasváry K. né 300 korona, Papp Antalné 400 korona, Szűcs Antalné 400 korona, Müttermüller József 2000 korona, Kukula György 500 korona, Priegl István dr. 1000 korona, Farkas Abrahámné 1000 korona, Vermess Jenőné 10000 korona, Weisz Jánosné 3000 korona, Pellegrini Virginia 1000 korona, Pellegrini Carola 1200 korona, Calvasina Delfino 900 korona, Herzteld Miksa 6000 korona, Aradvármegye törvényhatósága: Vásárhelyi Jonáthán alap 20.000 korona, Purgly János alap 10000 korona, Waszits Irma 6000 korona, Heller Ignácné 1500 korona, Erdős Ignác 5000 korona, Soborsini vörös kereszt 30000 korona, Soborsini takarékpénztár gyűjtése 29300 korona, Körösbányai takarékpénztár gyűjtése 40000 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál a mai nap folyamán 80.000 koronát jegyeztek, összesen már 166.100 korona gyűlt össze ennél az intézetnél. Ma a következő nagyobb jegyzések történtek itt:

Szántay Lajos 20.000 korona, Székely Károly dr. 10.000 korona. Óthalom községbeli lakosok ma 12.000 koronáért jegyeztek hadikölcsönt a takarékpénztárnál és a jegyzések teljes összegét készpénzben ki is fizették, tehát otthon, a szekrényekben kamatoztatlanul,

gyümölcsözletlenül heverő tőkék kerültek most elő. Hogy Óthalom egyszerű polgárai ilyen nemes áldozatkésztséggel hozták vagyonukat a haza oltárára, az Vajda Antal községi jegyző érdeme, aki fáradhatatlan agitációt fejtett ki a nemzeti kölcsön érdekében, oktatva, felvilágosítva faluja népét.

Az Aradi Központi Takarékpénztár maga 50.000 korona jegyzését határozta el az intézet részére.

A Viktória Takarékpénztárnál az eddigi jegyzések összege 420.000 korona. Itt jegyeztek ma Embey Iván és Embey Lajos dr. 30.000 koronát.

A Közgazdasági Takaréknál ma 50.700 koronát jegyeztek, összesen már 204.400 koronát.

Az Aradi Kereskedelmi Banknál a mai napig 202.500 koronát jegyeztek, tehát a mai napon közel 42.000 koronát.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál ma 10.000 koronát jegyeztek, amelylyel az eddigi jegyesek 94.000 koronát tesznek ki. Az intézetnél történt jegyzések között vannak: Brandeis Henrik 10.000 korona, Brasch Miksa 10.000 korona, Leichter Lipót 10.000 korona, Kugel Ede dr. 5000 korona, Lenkovitz Nándor 3000 korona, Ditrichstein Bernát 3900 korona.

Goldschmidt Sándor bankházában a jegyzések összege máig elérte összesen a 40.000 koronát.

Ma a következő jegyzéseket hozták még tudomásunkra:

Urbán Iván báró főispán Budapesten ötven-ezer koronát jegyzett.

Bánhidy Antal báró és neje összesen 20000 korona és pedig 10.000 K. az Aradi Első, 10000 K. az Arad megyei Takaréknál.

Kiss Dávid dr. még az aláírások kezdetén jegyzett 20.000 koronát az Arad megyei Takaréknál.

Mittler Izidor dr. 20.000 korona.

Az aradi református egyház 10.000, Csécsi Imre református lelkész 6000 korona hadikölcsönt jegyzett.

A Mairovitz Mór és Fiai cég és a cég tagjai ezideig Aradon, az Arad megyei Takarékpénztárnál 40.000 K., Gyöngyösön, a Kereskedelmi és gazdasági banknál 10.000 K., Budapesten, a Pesti hazai első takarékpénztárnál 6.200 K., Ujaradon, az Ujaradi takarékpénztárnál 2.000 K., Aradon, az aradvári postahivatalnál 1.000 K., ezideig tehát összesen 59.200 korona n. é. hadi kölcsön kötvényt jegyeztek.

Özv. dr. Remetey Fülöpp Károlyné született Adámesok Julia tízezer koronát jegyzett az Arad-Csanádi Takaréknál.

Moskovitz Testvérek (Arad, színházépület), az Aradi Elsőnél 25.000 koronát jegyeztek.

Mayerhoffer Adolfné ugyancsak az Aradi Elsőnél 2300 koronát.

Stine Anna 25.500 koronát jegyzet. (Csanádi takarékpénztár 10.000 korona. Első aradi takarékpénztár 15.000 korona. Általános takarékpénztár részvénytársaság 500 korona.) — Ezenkívül: Stine Lujza 4.400 és Stine Erzsébet 4.400 koronát jegyeztek.

Az Aradi Kossuth asztaltársaság az Aradi Elsőnél 300, az Ipar és Népbanknál 1700, az Iparosok hitelszövetkezeténél 1200, a Kereskedők hitelszövetkezeténél 700, a Polgári takaréknál 16100 koronát jegyzett. Ezenkívül az asztaltársaság közvetítésével jegyeztek: Varga Kálmán 500, Tuzó Lajos 300, Török István 600 és Schwarz Zsigmond 300 koronát.

Sebestyén Mór, a Pannonia szálloda bér-16je 5000 koronát jegyzet.

Az Aradi Torna Egylet 500 korona.

Aradi Iparosok Hitelszövetkezeténél történt hadikölcsön-jegyzések: Cziráky Lajos 2000, Cziráky Alajosné 400 és 250, Steigerwald Alajos 1000, Kossuth asztaltársaság 1200, Kalmár József 4600, Aradi Asztalos Sándor társaság 4000, Aradi vendéglősök szikvizgyára 5000, Aradi ipartestület 5000, iparosok hitel-

szövetkezete 2500, Magyarországi munkások rokkant egylete 150, Kádár István 500, Ifj. Müller József 1000, Knöbel Ferencné 300, Lenkey Ferenc 200, Pápay Lajos 2000, Székely Klára 500, Csizmadia ipartársulat 10.000, Helmy Ádám 500, Messzer Jakab 400, Fapari szakcsoporthoz 2000, összesen tehát 43.500 korona.

A Soborsini Takarékpénztárnál a következő nagyobb jegyzések történtek:

A Vörös Kereszt Egyesület soborsini fiókja 30.000 korona, Gyertyánffy Ilona 10.000 korona, soborsini körjegyzőség 8100 korona, marospetresi körjegyzőség 4200 korona, Hunyady Károlyné grófné 2500 korona, Soborsini Takarékpénztár 1000 korona, Klein Ferdinánd 1000 korona, Gajdos Gyula 1000 korona, Soborsini állami iskola, Kemka József, Kemka Margit, Csathó Gábor 500—500 korona.

A máriaradnai kaszinó választmányja elhatározta, hogy 2000 korona értékű hadikölcsönkötvényt vásárol, ezt a máriaradnai hitelszövetkezettől jegyezte, hol a jegyzések ezideig meghaladják a 130.000 koronát. Magory János állomásfőnök 20.000 koronát jegyzet. A máriaradnai kaszinó áldozatkészsége különösen méltánylandó, mivel a fenti összeg majdnem egész készpénzvagyont képezi.

Ujarad község ma összesen 120.000 koronát jegyzett a két ujaradi takarékpénztárnál.

Ópécska község képviselőtestülete száz ezer korona jegyzését határozta el a hadikölcsönből.

Az aradmácsi hitelszövetkezettől jegyzett hadikölcsön jegyzéke: Gróf Károlyi Gyuláné 23.200 korona, Fuchs Jakab 6000 korona, Hitelszövetkezet 2000 korona, Mácsa község 2000 korona, Borbély Ella 100 korona, Tath János 50 korona, Hencz István 50 korona. Összesen: 33.900 korona.

A „kőrösbökényi takarékpénztár“-nál a mai napon a következő hadikölcsön jegyzések történtek: Varga József -csendőrőrmester 1000 korona, Némethy János igazgató-tanító (a harc-térrel) 1000 korona, Sárosy Károly pénzügyőri szemléző 2000 korona, Róm. kath. plébánia hivatal 1200 korona, Öry Béláné jegyző neje Barza 29.600 korona, Szegénygyermekeket felruházó egylet 1000 korona, Kőrösbökény község 2050 korona, Rechnitzer Izidor kereskedő Köved 8000 korona, Rechnitzer József kereskedő Felménés 8000 korona, Kőrösbökényi izraelita hitközség 1000 korona, Kőrösbökényi izraelita nőegylet 1000 korona, összesen 55.850 korona és még további előjegyzések vannak.

Az Aradi Közlöny tekintetes szerkesztőségének.

Napról-napra szebbnél-szebb cikkeiben buzdítja becses lapja azokat, kiknek szívük helyén van és megadott, hogy kiki tehetsége szerint hadikölcsön jegyzésével áldozzon a haza oltárán, mely hozzá még jól jövedelmező is.

Meg is van már eddigelő is az elég szép eredménye nemes munkájuknak, mert már a mai napig városunk és vidéke derék polgárai részéről millió és millió koronák jegyeztettek.

Szívem sugallatát követve, szerény magam is jegyztem egy milliót, persze nem koronákban, hanem mint azt tehetségem megengedte — fillérekben. Tízezer korona ez csupán mindössze, de millióban ejtem ki, hogy millió áldás fakadjon belőle köztünk szép hazánk igazságos szent ügyéért küzdő minden gyermekére és dicső szövetségeseinkre; úgy a németekre, (kiknek köztünk, különösen Erdélyben letelepedett testvéreiket talán senki se ismeri és szereti jobban, mint én, ki velük élénk üzleti összeköttetésben állok), mint a törökökre, kik valóban áldozatkészen csatákoztak hozzánk a győzelem kivívására ezen világot átforgató nagy és szent küzdelemünkben!

Isten velünk! Midőn akként bejelentettem — ez iránti felhívásunknak is megfelelő — szerény filléres jegyzésemet, maradtam teljes tisztelettel a tek. szerkesztőség híve Menozer Jakab.

Minden magyar ember adjon
:- kölcsönt a hazának! :-

Összeroppannak a francia-angol seregek.

— Gyengül az ellentállás az Ysernél. — Megtizedelt csapatok. —
Távirati tudósítás.

Berlin, november 21.

Október 18-án kezdte meg a német hadsereg Nyugat-Flandriában és azóta folytatja hatalmas harcát, amelyek lassan és nehezen közelednek a döntés stádiumába. Az ellenség, amelyet a természet és az önmaga alkotta rendkívül erős hadállásai védnek, még mindig olyan helyzetben van, hogy a kimeríthetetlen német erő legbámulatraméltóbb támadásait is elbirja. Az azonban már világos hogy az angolok és a franciák ellentámadásai egyre ritkulnak. A londoni lapok haditudósítói a német támadás fokozódó erősségéről jelentenek. Ebből azt lehet következtetni, hogy a szövetségesek ellentállása itt-ott már gyengül. A franciák jobb szárnya az Argonnesok és Toul között ismételt megkísérelte az utóbbi napokban, hogy támadásaival áttörje a német vonalat, de mindannyiszor súlyos veszteségek közepette összeomlottak.

Kimerültek a szövetségesek.

Rotterdam. Az Ysernél harcoló angol és francia seregek teljesen kimerültek és meg vannak tizedelve a folytonos csatákban.

Páris, november 21. A francia főhadiszállás november 17-én éjjel jelenti: Az Yser-csatorna mentén Nieuporttól Dixmuidenig a tegnapi nap folyamán csak kisebb tűzérési harcok voltak. Miután igen erős esőzés volt, az egész bixchooti környék nagy víz alatt áll. Az ellenséges csapatok ellen, amelyek Dixmuiden és Bixchootnál át akart kelni a csatornán és ezért hidat vert, heves támadással előre nyomultunk. Bixchootól délre is támadtunk. Yperntől délkeletre két német támadás volt. Az Argonnesokban a németek támadást indítottak St. Hubert ellen és St. Michiel környékén is.

Bécs, november 21. A Fremdenblatt jelenti Genfből: A francia katonai kritikusok óva intik a közönséget az Yser partján észlelhető ideiglenes nyugalom téves magyarázatától. Kétségkívül újabb áttörési kísérletek volnának Dixmuidennél és Ypernél, ha a német műszaki csapatok zavartalanul befejezhetnék munkájukat.

Amsterdam, november 21. Az Yser mentén a németek hadműveleteit erősen hátráltatja, majdnem megakasztja az áradás. Témérdek német utászcsapat igen sok hadianyaggal lézasan dolgozik és minden arra vall, hogy a németek át akarják hidalni az árvízzel borított vidéket. Dürmesztő hideg van, a nagy havazást időnként jeges eső váltja fel.

Francia aggodalmak.

ROTTERDAM, november 21. A Temps tegnapi száma írja: Fenyegető bizonyossággal közeledik az az óra, amikor a német flotta a szárazföldi hadsereggel együtt kétségbeesett támadást fog ellenük indítani. Erre készen kell lennünk.

Tönkrement a belga sereg.

Berlin, november 21. Rosendaali híradás szerint egy elfogott belga hadnagy beszéli, hogy a belgák belátják, hogy a franciák és angolok kilátástalan harcba keverték azt az áldozatkészséget, amely a belgákat eltöltötte, amikor arról volt szó, hogy Belgium legutolsó harminc kilométerét megvédjék, leirhatatlan esüggedség váltotta fel. Dixmuidennél a belgák java csapatai utoljára vesztették el: 20.000 közlegényt, hatszáz tisztet, kétezer szökevényt és négyezer foglyot.

Berlin. A Lokalanzeiger szerint Bredában internáltak megszállott belga tisztokat, akiket királyuk 5-ikén kitüntetett. Ezek elmondják, hogy megunták már a tűzvonalban harcolni. A belgákat a szívtelen, csupán a saját bőrükért aggódó angolokért királyuk rabszolga módon elárulta és eladta. (Táviróda.)

Megsebesült német herceg.

Berlin. Vilmos Agost herceget szolgálati uton autóbaleset érte. Komplikált esontörést és állzuzódást szenvedett. (Táviróda.)

Német és angol légi bombák.

Berlin. Amiensra négy német pilóta tizenöt bombát dobott le. A bombáktól a gázgyár felrobbant és néhány ember meghalt.

Friedrichshafen: Délben ellenséges repülőgépek bombát vetettek Zeppelin léghajógyárra. Kár nincs. Az egyik repülőgépet lelőtték, a másik emelkedett.

Berlin. Friedrichshafen: A 400 méterről lelélt aviatikus angol tengerésztiszt volt, aki súlyosan megsebesült. A másik emelkedett repülőgép később a badeni tóba zuhant.

A repülőgépekből ledobott bombák a csarnok közelében leestek, egy ember meghalt, egy asszony megsebesült, de a léghajógyár sértetlen maradt.

Előnyomulás Nancy felé.

Berlin, november 21. Rotterdamból jelentik: A Times jelenti Nancyból: Sampigny városát a németek a közeli Camp des Romains erődéből ismét bombázták és a földdel tették egyenlővé. A lakosság hirtelen összeesomagolt holmijával Commercy-be menekült. Egyidejűleg a Maas keleti partján levő Mécrin is bombázták és lerombolták. Néhány nappal ezelőtt Briand és Sarraut miniszterek Toulból ideértek, hogy a lerombolt városokat megtekintsék. A németek, akik valószínűleg előzőleg értesültek a miniszterek érkezéséről, Sampigny közelében golyózappal üdvözölték őket, úgy, hogy sietve el kellett távozniuk. Másnap reggel a bombázás még nagyobb erővel ujjt ki. Tíz-tizenkét gránát hullott le egy pillanatban a városra és a még visszamaradt lakosokat kivétel nélkül megölték. Egy sereg kisebb falu, mint Kocur, Bisle, Han, Ailly és Brasseite, amelyek a Maas két partján fekszenek, teljesen eltűnt a föld színéről. A németek még mindig tartják a Cap des Romains és St. Michiel erődöket. Előnyomulásuk lassan, de biztosan halad Nancy felé.

Franciaország tízmilliárd hadihitele

Genfből jelentik: A francia kamara december huszadikán összeül. A kormány tíz milliárdos hadihitelt kér a parlamenttől.

Elkobzott angol lap.

London. Az Irish Timeset elkobozták. Kilonc szerkesztőségi tagot letartóztattak. (Táviróda.)

Olaszország nagykövetei Sonninónál.

Róma, november 21. Félhivatalos jelentés szerint a legközelebbi napokban ideérkezik Bollati berlini, Avarna bécsi és Tittoni párisi olasz nagykövet, hogy Sonninóval, az új külügyminiszterrel megbeszélést folytassanak.

Huszárezredes az aradi honvéd huszárokról.

— A „Kényes“ halála. — Garázda kozákok. — Az orosz tábornok és a hadisarc. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 21.

Rendkívül érdekes és szép levélben írta meg az északi harctéren végigélt harcok epizódjait Csécsi Imre aradi református lelkes költőlelkű feleségének bátyja, Csécsi Nagy Imre huszárezredes, a debreceni honvéd huszárok parancsnoka. Az ezredes Galiciában egy hadtestben harcolt két alig husz éves hadnagy fiával, akik közül az egyik a honvédek-nél, másik a tüzérségnél szolgált. A fiuk beteg és sebesülten már régebben hazakerültek Nagyváradra és ott gyógyulóban is vannak és csak most látták viszont szabadságra hazatérő ödesapjukat, akivel a harctéren nem hozta össze őket a sors. A vitéz huszár ezredes és katonái fiait szeretettel veszi körül Nagyvárad közönsége és minden ismerősük.

Az érdekes és szép levél, amelyet Csécsi Imréné bocsátott rendelkezésünkre, a következőképpen szól:

Kedves jó Erzsikém!

Ugy-e meglep, hogy Nagyváradról kapsz tőlem levelet s nem valahonnan a legsötétebb Oroszországból? Mindenekelőtt tehát megmagyarázom itthonlétem okát. Hadosztályunk meglehetősen sok küzdelem után egy kis pihenőt kapott s ezt az időt felhasználva, én is kértem kéntheti szabadságot, hogy újból jelentkezés régi rheumám ellen néhány fürdőt vegyek itt a szomszédos Félix-fürdőben.

E kis felvilágosítás előrebocsátása után fogadd ezredessé történt előléptetésem alkalmából küldött s még a messze idegenben megkapott jókívánalaitokért hálás köszönetemet. A te holnap reánk köszöntő névnapod alkalmából szívből viszonzom az üdvözlést, kívánva, hogy a jövő Erzsébet-napot együtt ünnepelehessek, mint a békéjében boldog Magyarországnak boldog alattvalói.

Igen nagy örömet szereztek, ha itthonlétem alatt átjöttétek hozzánk pár napra. Elbeszélgetnénk sok mindenről, azokról, amiken én a most lezajlott három nehéz hónap alatt átmentem s amikről onnan nem írhattam, mert a részletesebb íráshoz hiányzott az idő, a hely, a hangulat is. A tábori levelezőlap inkább csak arra szolgált, hogy általa jelentkezünk, mint még mindig az élők között lévő. Azon részletesebben írni nem is lehet, de nem is szabad, mert nem továbbítják, ha a legkisebb olyanról van benne szó, amiről pl. azon vidékre lehet csak következtetni is, amelyen járunk. Most azután idom is van, alkalmam is, írrok tehát kissé bővebben, bár remélem, hogy mihamarabb átírdultok. Az összeköttetés nagyon jó.

Mi bizony, hogy a szokásos szólással éljek: úgy cseppentünk bele az események közepebe, mint mikor a derült égből lecsap a villám. Egy feledhetetlenül szép bucsuztató után, — melynél lélekemelőbbet elképzelni sem tudok — bizalommal és lelkesedéssel telve indultunk el a hosszú utra, melyről senki sem tudhatta közülünk, hogy lesz-e még onnan visszatérés? És bizony, akik akkor a lelkesedés mámorában usztunk, közülünk már eddig sokan ott maradtak s nem látják többé édes hazánkat, melyért s az utána való vágyakozásért — nem resteltem bevallani — sok könyvet hullattunk ott a messze idegenben. Egy kedves jó szomszédom által meglepetésszerűleg tubarózsával csodaszépen feldiszitett lovamon vezettem kis csapatomat a lakosság meg nem

szűnő éljenése és virágosó közben a vasúthoz, hol már vártak reánk a tábornokok és a tisztikar. A bucsubeszédek után következett az „Imához“ vezényszó, melynél a legmagasztosabb mozzanat az volt, mikor a katonazene a himnust játszotta s a sok ezernyi nép levett kalappal, áhitattal énekelte, hogy „Isten áldd meg a magyart!“ A megindultágtól könyek perogtak végig arcunkon s egy itteni magasabb parancsnokságnál szolgálatot tévő önkéntes automobilista: K. gróf extázisában hozzám rohant s megcsókolt, mondván, hogy ilyen szép, lélekemelő jelenetről még nem is álmodott.

Ezután következett a három napig tartó utazás. A megérkezés utáni napon már beletutottunk az ütközetek sorozatába. Mindjárt az első nap estéjén rohamot intéztünk az ellenségre, amelyben különösen a derék aradi huszárok veszítettek sokat.

Másnap azután nekünk volt sok veszteségünk, mikor K. városkán áthatolva, az orosz rettentő támadást intézett ellenünk. Ez alkalommal három tisztem esett el s a legénységből is sokan ott maradtak. Megdöbbenően rémes látványban volt ez alkalommal részünk, mikor az említett városkában az előző napi rohamban elesettek hullái között kellett elhaladnunk. Itt láttam az árokban holtan feküdni egy kedves jó aradi fiút: Kuliffay főhadnagyot, ki még 12 órával előbb maga volt a kedves és szeretetreméltó bajtárs mintaképe, a mindig jókedvű, vitéz huszártiszt. Harmadnap újabb roham, amelyben egy srappell-golyó ellövi alólam azt a kedves lovamat, melyen pár nap előtt a vasúthoz vezettem népemet. A szegény pára, a lövéstől találva, felgaskodott s azután összerogyva, engem maga alá temetett. Trombitásom, észrevéve az esetet, elkiáltja magát:

— Fiúk, az alezredes ur elesett, gyerünk vissza.

Erre hamar visszafordultak s engem a lólól kiszabadítottak. Lovam felkelt s lépésben megindult. Mikor kábultságomból magamhoz térve, észrevettem lovam távozását, utána kiáltottam nevét: „Kényes“. Erre kedves lovam megállott, (50—60 lépésnyire lehetett tőlem) visszanezített rám, miközben gyönyörű nyaka lassan lefelé hanyatlott és a következő percben összerogyott a Kényes. Fájdalmas tekintetét, mellyel tőlem bucsuzott, sohasem felejttem el. Ekkor egy golyó csákomat lötte át.

S ez így ment napról-napra, az események kergették egymást. Állandó tevékenységben és izgalomban teltek napjaink. Nélkülözésekben is volt részünk, míg a tapasztalat meg nem tanított rá, hogy legalább ez ellen védekezzünk. A nélkülözésről, melyben tehát az első időben volt elég részünk, jut eszembe egy mondás, mely egyik huszárom ajkáról hangzott el. Hosszu és fárasztó lovaglás után, átázva, fázva, sárosan T. városhoz értünk, amelynek vasúti állomása mellett elhaladva, az éppen akkor odaérkezett pót századunk legénysége a kocsikból kiugrált, s irigylendően tiszta, szép ruházatban sorfalat állott elvonulásunkhoz, miközben mosolygó arccal, lelkesen éljeneztek. Egyik mögöttem lovagló derék huszár odaszól nekik:

— Jó kedvetek van, nem ettetek még káposztatorzsát.

Bizony volt idő, amidőn finom csemegeként élveztük a szántóföldeken talált káposzta-

torzsát. Persze, ez csak az első időkben történt, azóta megtanultuk a módját, hogy ne nélkülözzünk.

Hogy minő vadak az oroszok, főleg a kozákok és cserkeszek, arról R. városban győződünk meg. Itt az ulánus-laktanyában voltunk elszállásolva, hol pár nap előtt még egy kozákezred tobzódott. Ami a laktanyában összetörhető és rombolható volt, azt nem hagyták épen. A tiszti épületben volt 5—6 nős tiszt lakása, melyekben megtaláltuk a gyönyörű berendezések romjait. A retek szekrények, zongorák stb. mind darabokra törve, a gyönyörű képek átszurkálva, a rámak összetörve. A rak-tárt is feltörték s a sok vadonutaj felszerelési tárgyat mind kidobálták az udvarra és összetörték.

A városban valahogyan összetalálkoztunk a legvagyonosabb emberrel: a hitközségi elnökkel, aki érdekesen adta elő kalandját a városba betört orosz csapatok tábornokával. A tábornok hívta őt és kiadta a parancsot, hogy másnap délre 200,000 koronát szolgáltatson neki. Másnap délelőtt 11-ig még csak 160,000 koronát tudott az öreg ur összeszedni. Ezt elvitte a tábornokhoz, kérve, hogy elégedjék meg ennyivel. A tábornok durván kiutasította az öregot azzal, hogy ha délre nem lesz együtt a kívánt összeg, felgyújtatja a várost. Mikor a tábornoktól nagybusan lejött, értesítették, hogy saját csapataink közelednek. Erre az öreg ur egy rokonával a tábornok lakásához ment s ott várta be, míg a csapatok érkezésének híre hozzá is eljut. Egyszerre huszárok jelennek meg a városban, kiket gyalogság is követett. A muszkák hanyatt-homlok menekültek. A tábornok kocsin akart menekülni, de az öreg zsidó elnök elugrott, a kocsist lelőtte s feltépve a kocsi ajtaját, a rokon segítségével kirángatta a megrémült generálist s az arcára, hadisarc gyanánt, két hatalmas csapást mért. Ezután átadták a tábornokot az időközben odaérkezett huszároknak. Szinte kéjelegve mondta az öreg:

— Kérem, az a pofon olyan jól esett nekem és még a 160,000 korona is megmaradt.

Sok érdekes epizódot lehetne még elbeszélni, de majd élıszóval, ha eljöttök. A viszontlátásig ölel, csókol Imrével együtt, szerető bátyád Indre.

A vingai Vörös Kereszt egyesület gyászja. Meghatóan emlékezett meg a vingai társadalom tagjai egyik ápolójuk, az 50. gyalogezred kötelékébe tartozó Munteán János nevű, tordaaranyos vármegyei illetőségű sebesült katoná haláláról. A sebesült az ellenség dum-dum golyójától kapott rettenetes sebet és távol otthonától és családjától a vingai Vörös Kereszt kórházban november 18-án meghalt. Pénteken volt az elhunyt hős temetése a gör. kat. egyház szertartása szerint. A temetésen az elhalt felesége és édesanyja is jelen voltak, de megjelent Vinga község egész intelligens közönsége és a vingai Vörös Kereszt-egyesület jólelkű elnöknője: Gyürky Lászlóné grófné vezetésével a Vörös Kereszt-egyesület választmányára, Nagy Gyula járási főszolgabíró vezetésével a járási főszolgabírói hivatal tisztviselői, Eisler Mihály dr. járásbíró vezetésével a kir. járásbíró, a kir. adóhivatal, a községi előljáróság, az ügyvédi kar, a csendőrség, az ipartestület, a tüzoltó-egyesület, Vinga község nagyközönsége, akik elhalmozták a szeretet virágival és a kegyelet könyeit hullatták elhunyt hősünk koporsójára. Mélyen megindító volt Csimponeriu Jánosnak, az ősz görög keleti lelkesnek bucsuztatója. Farkas János járási csendőrmester, a temetésre kivonult negyvenhét sebesült katoná élén az elhunyt bajtárs koporsójánál megható módon tettek fogadalmat a király és háza iránti tántoríthatatlan hűségről.

Románia hadi törvényjavaslatai.

— Szerbiai hadjáratunk. — Előrenyomulás Valjevón tul. — Kragujevácnál gyülekezik a szerb sereg.

Távirati tudósítás

Budapest, november 21.

BUKAREST-ből jelenti a Keleti Értesítő: Szombaton a román kormány a Kamarának törvényjavaslatokat terjeszt be a hadiállapotról, mozgósításról, moratóriumról, a hadbavonultak pörszüneteléséről, családjaik segélyezéséről.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung Amsterdamból azt a hírt kapja, hogy a román nemzeti bank igazgatója Amerikába utazott kölesönt ki-
eszközölni.

Budapest. Néhány nap óta Budapesten tartózkodik *Frumusanu* Titu román országgyűlési képviselő, a román képviselőház első alelnöke, aki egyike Románia legbefolyásosabb és legnépszerűbb politika irk. A kiváló politikus az alábbiakat mondta egy hírlapírónak:

— Ausztria-Magyarország és Románia közt tradicionális barátsági kapocs van. A két állam érdekei annyira közösek és egybehangzók, hogy meggyőződésem szerint a monarchia és Románia viszonya a jövőben is zavartalanul szívélyes lesz. A mostani rendkívüli körülmények közt bőbeszédűségnek nincs helye. Hangsúlyoznom kell, hogy a vezető román politikusok közt ebben a kérdésben lényeges ellentét nincs és kizártnak tekinthető, hogy Románia egysége kifelé és befelé esorbát szenvedhetne.

Groszok románellenes hangulata.

Bukarest: Az Adeverul nagy lármát csapott a miatt, hogy tudósítóját Bécsből kiutasították. Az egész sajtó az említett lap kivételével helyesli a bécsi külügyi hivatal eljárását, mert az említett tudósító a monarchia hadviselésének ártó híreket csempészett ki Bécsből, továbbá, mert határozott kijelentés ellenére az igazságnak meg nem felelő tudósításokat közölt a bécsi nép hangulatáról. A legszűkebb körökben visszatetszést keltett, hogy ugyanaz a lap mélyszélesen elhallgatta azt a tényt, hogy odesszai levelezője is kénytelen volt a várost elhagyni és pedig a nélkül, hogy ezt a hatóság megindokolta volna. A levelező ugyanis, amikor sürgönyeit visszatartották, noha azok oroszbarát tendenciájuk voltak, a főcenzorhoz fordult és érdeklődött nála ennek oka felől. Azt kérte, hogy mondja meg, hogy tulajdonképpen mit szabad sürgönyöznie. A főcenzor így felelt:

— Tudja meg, hogy deportáltatjuk.

A levelezőnek elállt a szava. Félőnkben azt morészálta kérdezni, hogy miért történik ez és ezt a feleletet kapta:

— Nincs szükségünk az Ön sürgönyeire!

Az újságíró megérlette, hogy osomagolni kell és el is utazott. Odesszában románellenes hangulat jutott tulsulyra, amióta a törökök a kikötőt bombázták, noha a sajtó most is az entente szolgálatában áll. Csálódniak abban, hogy Románia nem támadta meg Törökországot,

Megkezdődött Valjevótól az előrenyomulás.

Bécs. A Südslavische Correspondenz jelenti: Csapatunk kétnapos pihenő után Valjevótól délre tovább nyomulnak. Mácsvában rend van. A vasutakat helyreállítjuk, miután sok szerb vasuti anyag került kezünkbe.

Kragujevácnál lesz az újabb csata.

London. Daily Chronicle haditudósítója jelenti a szerb főhadiszállásról: A monarchia csapatainak nyomására a szerbek Kragujeváca kényszerültek visszavonulni. A kormány székhelyét áttették Üszkűbbe.

Szófia, november 21. Nisből ideérkezett feltétlenül megbízható jelentés szerint, a szerb hadsereg Kragujevácnál vonja össze egész haderejét, hogy ott egy utolsó döntő ütközetet vívjon az osztrák-magyar hadakkal. Bolgár politikai körökben nem sok reményt fűznek a szerb hadsereghöz. Ugy vélik, hogy képtelenek lesznek ellentállni az osztrák-magyar haderőnek.

Menekül a szerb lakosság.

Budapest. Obrenovácon tul operáló csapatunk leküzdve az időjárás viszontagságait, hóban, fagyban, szakadatlanul nyomulnak előre. Derék csapataink megállás nélkül jutnak előre s még a nagy hideg sem bír befolyással rájuk. Amit a magyar katonaság művel, az egyenesen csodálatos. Ezzel szemben szerb sebesültektől és foglyoktól a főhadiszálláson azt halljuk, hogy nyári ruhában harsognak, Belgrádból a polgári lakosságot elküldötték. A belgrád-kragujeváci országuton ezrével vonulnak a szerb nők asszonyokkal és gyerekekkel.

Szófia. (Bolgár távirat.) Macedoniában rengeteg szerbiai menekülő van, de Kragujeváca környékéről is sokan menekültek már el. A rekvirálás rablásáá fajul Szerbiában. Az összes macedoni csapatokat förendelték Szerbiába. A valjevói vereség hírére pánik tört ki szerb Macedoniában.

Kicsereleik a szófiai és nisi orosz követeket.

Szófia, november 21. Pétervárról táviratozzák: Illetékos körökben úgy tudják, hogy Savinski szófiai orosz követet legközelebb felmentik állásától s helyébe Trubeckoj herceget, a pétervári külügyminisztérium helyettes igazgatóját nevezik ki Szófiába követté. Trubeckoj Hartwig halála óta szerbiai orosz követ volt. Savinski Oroszország szerbiai kövele lesz.

Pályázók a városi helyettes főszámvévői állásra. Arad város polgármestere által a megüresedett helyettes főszámvévői állásra hirdetett pályázat ma délelben járt le. Pályázataikat beadták: Alt János városi pénztári ellenőr, Binder Gyula városi számtiszt, Dolga Imre a munkásbiztosító hivatali számtiszt, Hank Albert dr. rendőrfogalmazó, Huskó János jószágigazgatósági számvizsgáló, Kabuvits István alszámvévő (Nagykikinda), Körössi Pál alszámvévő (Gyula), Pittner József városi számtiszt, ifju Schweigert Péter magy. kir. adóhivatali főtiszt. Az állást a főispán kinevezés útján tölti be.

Törökország

sikeres háborúi.

— A szultán mellé áll az egész mohamedán világ. —

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, nov. 21.

A főhadiszállás egy kommunikáció jelenti: Csapatunk Kututron át előnyomultak és egy napi járásra a határtól győzelmesen ütköztek meg az oroszokkal. Az ellenség, miután Köpriköjnél legyőzött, 30-40 kilométernyire a határ felé visszavonult. Hadseregünk folytatja az előhaladást.

A batumi partokon reggel még folyt a harc. Az orosz flotta 40-50 lövést intézett Trapezuntra. Ot ház megsérült, egy személy megsebesült. Egyéb kárt a bombázás nem okozott. A trapezunti kikötő bombázása közben a város lakói megőrizték hidegvérüket.

Rosszul oloznak az orosz hajókról.

Konstantinápoly, november 21. Az orosz flotta Trapezunt előtt még rosszabb löbizonyságot tanusított, mint Zunguldak előtt, ahol a francia konzulátus épülete megrongálódott.

Trapezuntban az orosz konzulátus épületének legfelsőbb emelete teljesen rombadott. A konzulátus két tisztviselője, a titkár és a konzulátus egyik szolgájának a fia megsebesült. A többi kár jelentéktelen.

A kikötő közelében lévő raktárak, egy ház és egy melléképület szintén megrongálódottak, a kikötőben veszteglő néhány bárka pedig elsüllyedt.

A kaukázusi orosz fővezér.

Konstantinápoly, november 21. A Smyrnában megjelenő Tachink című örmény lap azt írja, hogy a kaukázusi orosz hadtest fővezére Mihajlovics Mihály nagyherceg, a cár unokatestvére.

Angol flottaakció Kisázsia ellen.

Zürich, november 21. A középtengeri angol flotta parancsot kapott, hogy erőlyes akciót kezdjen a kisázsiai partok ellen.

Róma, november 21. Londoni jelentés szerint indiai csapatok, támogatva a Duke of Edinburgh angol cirkálótól, megkezdtek a küzdelmet a török csapatok ellen a határon Perim közelében a Vörös-tengertől dél felé. A cirkáló ügytülze védelme alatt három zászlóalj sikert partra szállítani. A jelentés megállapítja, hogy az indiai csapatok nehéz veszteségeket szenvedtek a török csapatok támadásai következtében.

Muzulmán fölkelés Szudánban, Indiában.

Konstantinápoly, november 21. Az Egyiptomban lévő angol csapatok nem erősek, hogy egy általános jellegű lázadást elfojthassanak. Szudán népo máris fölázadt és észak felé tart. Más oldalról a sennusik közelednek Egyiptom határai felé.

Hágából jelentik: Indiában a mohamedánok több pozicióból kiszorították az angolokat. Nagyszámu angol katonát, köztük hat ezredparancsnokot, elfogtak.

KOPENHÁGA. Pétervárról jelentik: Az orosz perssa hadiállapot kihirdetése küszöbön áll.

Berlin, november 21. A Deutsche Tageszeitung-ban írja az Orient egy kiváló ismerője:

A konstantinápolyi kalfának a szent háborura való felhívása a messze Keleten nagy jelentőségű hatásokat fog kiváltani. Az a kérdés, hogy a Japán és Kína közötti konfliktusban a Kínában élő 25 millió mohamedán minő magatartást fog tanusítani. Ehhez járul, hogy Kínában a katonai vezetőség egyharmadrésze mohamedánokból áll. Ezek befolyására vezethető vissza, hogy ma már nagy kínai csapatok állanak az orosz Mongoliában. A kínai mohamedánok nagy befolyásával magyarázható Kínának Japánnal szemben tanusított erőteljes fellépése is.

Varsó-Ivangorodig vonul vissza az orosz sereg.

(A monarchia seregének önfeláldozó harca
— Elhárult Krakótól az orosz támadás.)

Az Aradi Közlöny tudóstóljától.

Arad, november 21.

Moraht őrnagy, a Berliner Tageblatt katonai szakértője a következőket írja az orosz-lengyelországi hadjáratunkról:

— Nem csalódtunk abban a reményünkben, hogy a kutnói diadalt csakhamar nyomon fogja követni több eredményes operáció. Hindenburg serege igen nagy erővel hatott a Visztula mentén és pedig a folyótól délre előrenyomuló orosz jobbszárnyra és arra kényszerítette, hogy a Varsó irányába vezető egyes visszavonuló, keletnek tartó vonalát megmássa és ennek következtében ez a szárny délkeleti irányba volt kénytelen visszahajolni. A Kutnón át visszavetett orosz főerő sem érzi magát valami jól, mert seregeink nyomában vannak és üldözik. Erről értesít bennünket a nagy főhadiszállás mai jelentése, amely azt mondja, hogy Lodz környékén még mindig folyamatban vannak a harcok. Ez az új harcok ugyanakkor délkeleti irányban van Kutnótól és a Visztula egy mellékfolyója mentén a Rzura hosszában, Lodz és Lovics között terül el. A Visztula és Lovics közt a Hindenburg sereg széles operációs terephez jutott, amelyen csapatokat toltat el anélkül, hogy meg kéne közelítenie a Visztula menti várak, Novogeorgievsk és Varsó távonalába eső területeket. Ahogy most állnak a dolgok, teljes diadalra számíthatunk, annál is inkább, mert azok a nagy orosz erők, amelyek a Visztulától északra a Thorn-Mlava vonalra vonultak fel, Lipnóról Plockra, Mláván-át a Bug-vonalra voltak kényszerülve visszavonulni.

— Az oroszok leveretésük után arra fognak törekedni, hogy operációs bázisukat a Visztula menti Varsó-Ivangorod vonalat mihamarabb elérjék. Vajjon ez sikerül-e nekik, tekintettel arra, hogy seregük igen tekintélyes délkeleti irányba volt kénytelen eltérni a mi nyomásunk alatt, nagyon kétséges. Ha sikerül főerejükkel a Visztulát elérniük, akkor valószínűleg a német üldöző csapatok annyira sarkukban lesznek, hogy a folyam partjára csak igen nagy veszteségekkel tudnak majd átkelni.

— A háborúnak ebben a szakaszában ismét rendkívüli módon érezhetővé vált az osztrák-magyar hadseregnek közreműködése. Az oroszok főereje különböző harcok közepette elérte a Vartha vonalat, Koló, Vartha, Novoradomsk között és pedig mielőtt az északra feltolt Hindenburg sereg előnyomulása megkezdődhetett volna. Az oroszok Posen irányába előretört centrumának meghosszabbítását alkotta az orosz balszárny, amely Ivangorod-Kielce általános direkcióval Krakóra nyomult elő. Szövetségeseink, aki megismételt támadásaival az oroszok előretörését meglassította, vállalta azt a feladatot, hogy magára zudította ismét ezeket az erőket, lekötötte azokat úgy, hogy ez a balszárny a centrum döntő ütközeteiben nem vehetett több részt. Az osztrák-magyar főhadiszállás már november 17-ikén jelentette, hogy a mi kutnói győzelemünk hatása az egész általános helyzetre érezhetővé vált. Ez abban állhat, hogy az orosz vezérkar nagyon óvatos lett és nem valószínűsítette meg Krakó ellen irányuló támadási tervét. Vitéz szövetségeseink azonban már előbb megmutatta törhetetlen harcerejét, mert már november 16-ikán előretört az oroszok megerősített állásai ellen és Volbrom-Pilica vonalon szorongatta az ellenséget.

— Kétségtelen, hogy az osztrák-magyar monarchia, amikor nagy áldozatok árán ellentáll az orosz támadásoknak, mindig az összhelyzetet tartja szem előtt és nem bocsátkozik sikerekkel kecségető mellékoparációkba a saját országában, nem darabolja szét az erejét és tántoríthatatlanul csak azt cselekszi, ami a végeredményt készíti elő. Helyes az a megjegyzése az osztrák-magyar főhadiszállásnak, hogy a kárpáti harcok most alárendelt jelentőségűek. Lengyelországban dől el az orosz főereg sorsa, lehet, hogy rövidesen, lehet, hogy később.

Hindenburg Lodznál támad.

— Varsóba vonult vissza az orosz főhadiszállás. — A Kárpátoknál nincsen veszély. —

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, nov. 21.

Londonból jelentik: A Times Pétervárról érkező híre szerint a Visztula és Warta közt nagy német támadás van folyamatban aránylag keskeny fronton. Hindenburg tábornok ezzel a keskeny frontu elhelyezkedéssel ellensúlyozza az oroszok túlerőjét.

Köln, november 21. A berni „Bund“ című lap katonai munkatársa a Kölnische Zeitung egy zürichi távirata szerint konstatálja, hogy Hindenburg Lenzitza és Orlov mellett törekszik átjutni. E pillanatban az orosz jobbszárny mögött áll, körülbelül a varsói vonalon. Az előtörés célja Lodz.

Az orosz hadsereg nagy tömegei mellett nem látható előre, hogy mennyire érvényesíthető ez a bekerítés, de kétségkívül teljesen megkötötte ez az oldaltámadás az orosz offenzívát. Valóban sikerült az oroszokat arra kényszeríteni, hogy olyan területen vegyék fel a harcot, ahol nem rendelkeznek már jó kereszt-és hosszúsági összeköttetésekkel és ahol tömegeiket nem mozgathatják már elég gyorsan.

Varsóba ment az orosz főhadiszállás.

Kopenhága. A pétervári ügynökség jelentése beismeri, hogy az orosz seregek Lengyelországban hátrálni voltak kénytelenek. A jelentés közli azt is, hogy az északi orosz sereg nagy főhadiszállását Skernewizyből Varsóba vitték vissza.

Przemysl és Krakó ellentáll.

BÉCS, november 21. Beavatott körök nyomatékosan hangsúlyozzák, hogy Przemysl és Krakó minden tekintetben annyira el van látva, hogy sok hónapra, sőt egy egész éven át dacolhat az ellenséges támadással.

Háromezer orosz halott a Kárpátoknál.

Ungvárról jelentik: A Kárpátokban semmi aggodalomra nincsen ok. Az oroszok balszárnya visszavonulóban van erről a vidékről. Mezőlaborcról jelentik: Orosz katona újabb időben a kiveretés óta nem tette lábát magyar földre.

Budapest. Ungmegyéből érkező értesítés szerint egy nagyobb orosz csapat Sianki táján áttörési kísérletet tett a Kárpátokba. Ott levő csapatunk kitűnő pozíciójából támadta meg az oroszokat és rövid harc után vissza futott a betört orosz sereg egy része, a másik része pedig megsemmisült. Háromezer orosz katona maradt holtan és még több a sebesültek száma. Hogy milyen kiválóan harcoltak a

mi jó katonáink, legjobban mutatja az, hogy egyetlen katonánk sem esett el ebben a harcban, a sebesültek száma is csak 150. Csapatunk a futó orosz csapatrészeket Siankin tatra üldözték vissza.

Bécs: Csernovici jelentés szerint Bukovinában már nincsenek oroszok. Mehalla és Boján tájékán áll vagy kétezer orosz, alig néhány kilométerre a határtól.

Orosz és angol hazugságok.

Hága, november 21. A Reuter-ügynökség a következőket jelenti: A Daily Telegraph Stockholmból érkezett távirat szerint a német hadsereg Boroszló és Königsberg kiürítése előtt áll.

Ehhez a híradáshoz a német lapok a következő megjegyzést fűzik. A külföldi sajtó rendszeresen terjeszti helyzetünkről a valótlan híreket, hogy sikereinket elhomályosítsa a semleges országokban és ellenségeink előtt. A fenti híradást mégis ki kell emelni, mint minden addigi hazugságok tetejét. Akkor ugyanis, amidőn Kelet-Poroszországban, Orosz-Lengyelországban és Galiciában is súlyos vereségeket szenvedtek az oroszok, nagyfokú szemérmertlenség kell annak a terjesztéséhez, hogy a német hadsereg a saját várát őríti ki. Az egésznek a célja az, hogy ilyenformán igyekezzen elhíttetni a külfölddel, hogy a német csapatok az ország belseje felé vonulnak vissza. De miért nem jelenti mindjárt a Reuter-ügynökség a kozákok bevonulását Berlinbe. Néhány kilométernyi hazugság, kábellel ezt is könnyen meg lehetne tenni.

H I R E K. LEGÜJABB

Erkezett éjjel 3 órakor.

(Távirata cenzurálva)

Bécs. Diplomáciai körökben megerősítik, azt a hírt, hogy Bülow herceget fogják meghívni a római német nagyköveti állásra.

Rotterdam. Az angolok és afganisztániak közti ellenségeskedés kitörését a napokban várják. Az afganisztáni emir harcászati állásának különösen India törzseire lesz nagy hatása.

Bécs. A Politische Correspondenz jelenti, hogy a kozákok világos nappal ignorálták egészségügyi intézményeinket, szanitéceket megsebesítettek, sebesülteket bestiálisan bántalmazták.

Rotterdam. A felkelő bur seregek egyesültek. Számuk körülbelül tizenötezerre tehető. — Johannesburgból jelentik: Két páncélos vonat kíséretében egy vonat tíz millió fontot szállított biztos helyre a Fokföldre. — Pretóriai fegyveresek körülfogták Heilbrunt, Cronstadtot a felkelők megszállották.

— A képviselőház ülése. Budapestről jelentik: A szerdai képviselőházi ülésen Szász Károly elnököl, minthogy Beöthy Pál elnök a főhadiszálláson szolgál. A horvát képviselők kedden érkeznek meg.

— Kinevezés. Budapestről jelentik: Tompa Gyula aradi törvényszéki jegyzőt magyar-pécskai aljárásbíróvá nevezték ki.

— Budapest Strasse Berlinben. Berlinből jelentik: Berlinben tegnap ünnepélyesen és magyar zászlódiszben keresztelték el Budapest Strassenak a volt Königrätzer Strasset. Az ünnepségről Wermuth berlini főpolgármester táviratban fejezte ki Bárczy István polgármesternek legőszintébb bámulatát és rokonszenvét a hősi magyar nemzet iránt.

— Házasság. Fetter Ignác dr. — a körsöbökényi közs. orvos kedves és bájos hugát — Annust oltárhoz vezette Grünfeld Ede dr. ügyvédjelölt, Körsöbökényben.

— Aradi tiszt a szabácsi roham élén. Bauer Károly kereskedelmi tanácsos fia, aki mint tartalékos hadnagy szolgál a déli harc-téren, a következőket írja szüleihez intézett le-velésben:

— Nem volt időm mostanában részleteseb-ben írni, mert erős harcban álltunk az ellen-séggel. Most földalatti palotában ülök, ahol nem zavarhat az ellenséges folyó, hiába süvöl-töz a fejünk fölött. Ezredünk az első egyike volt, amelyik a szerbeknek Szabács felé üldö-zését megkezdte. A Száva és a mocsaras Za-savica öböl között vonultak föl csapataink és három oldalról fogtak tűz alá. Az országút mentét az ellenség minden elképzelhető módon megerősítette és tüskés drót-sövényekkel is el-rekesztette. Éjjel-nappal dolgoztunk az akadá-lyok elhárításán, amíg végre rohamtávozásra megközelítettük az ellenséget. Egy nap végre tűzértségünk voltrefferjei kizavarták állásaikból a szerbeket. Amint az ellenség a fedezékeiből egyenként eltűnedezett: általános hurrázással reájuk rohtottunk. En az első rajvonat élére álltam és így mi tisztek vezettük a szuronyos legénységet rohammal az ellenségre, amely-nek sorjába egy pár kartácsunk is lecsapott. Keresztültörtünk föltartóztatlan élannel a drót-akadályokon és egy-kettőre ott termeltünk a szerbek fedezékeinél, ahol sok foglyot ejtettünk és egészen csinos hadianyagot zsákmányoltunk. Míazpez parancs nélkül, egészen hirtelen ment. Annyit tudok, hogy mikor a sturmra indító kürtjel fölhangzott, én századdal már az ellenséges lövészároknál voltam, tehát első-nek indulhattunk rohamra. Attóresünk olyan hatalmas erővel történt, hogy ennek követke-tében megindult a szerbek teljes visszavonulása. Ravnenál zászlóaljparancsnokunk megsebesült és a parancsnokságot az én századosom vette át, aki helyett én lettem századparancsnok. — Szeretettel öleli fiuk Ödön.

— A Kölcsey Egyesület ma megtartandó irodalmi zsurjára közönségünk figyelmét új-ból felhívjuk. A kulturpalota kellően kifűtött dísztermében az előadás pont öt órakor kezdő-dik. Az előadást Wagner József dr. tanár a főgimnázium és a kereskedelmi középiskola ifjúságából alakított dalárdával nyitja meg. A dalárda a himnuszt énekli. Ezt követi Kara Győző tanárnak térképi magyarázatokkal kísért előadása Angolországról. Kara tanár Angolországot a most zajló világháboru előz-ményeivel, eseményeivel és belátható fejlemé-nyeivel kapcsolatban ismerteti. Az előadás nem-csak szórakoztató, hanem tanulságos is lesz. An-golország ismertetése első részét képezi ama előadásoknak, amelyeket az egyesület estélyein a világháboruba résztvevő nagyhatalmakról tar-tanak. A rendező bizottság a mai estélyre az egyik páholyt a főispán, egyiket Fábry és egyi-ket a báró Neuman-családnak tartotta fenn. A nezyedik, a jobboldali emeleti páholy a kultur-palota felügyelő-bizottságának tagjai részére van fenntartva. A leányiskolák tanulói és ki-sérő tanárnői a baloldali karzaton, a közép-is-kolák és tanítóképző-intézetek ifjúsága pedig a közép- és jobboldali karzaton foglalnak helyet. Torlódás elkerülése céljából a pénztárt már 4¹/₂ órakor megnyitják. A zsurjegyek a tagok ré-szére szátküldettek. Nem tagok egy korona be-lépődíjat fizetnek. Ujnonnan jelentkező tagok 3 korona félévi tagsági díj befizetése ellenében az ideit öt zsur díjtalan látogatására és a könyv-tár használatára jogosító igazolványt a pénz-tárnál kapnak.

— A tanítóképző sebesültjei forró és há-lás köszönetüket nyilvánítják azon nemeslelkű családoknak, kik őket csütörtökön fényes va-csorával vendégelték meg.

— Pénzadományok az aradi Vöröskeresztnak. Az aradi Vöröskereszt céljaira újabban a következő pénzadományok érkeztek Vásárhelyi Janka elnöknő kezeihez: Gersy Józsefné 20 ko-rona, Singer Izrael 30 korona, Fodorné Krausz Berta zongora tanárnő házi hangverseny jöve-delme 30 korona, Petrár Jánosné Schauer Lajos ravatalára szánt koszoru megváltása címén 10 ko-rona, Glatzfelder internátus növendékei Metzger Márton igazgató névnapja alkalmából 50 korona, Hegedüs Gyula és neje 10 korona, Aradi Ven-déglősök és Kávésok Spádi Manó ravatalára szánt koszoru megváltása címén 15 korona, Erdélyiné Simai Ilonka halottak napjára szánt koszoruk meg-váltása címén 24 korona, Ferencsik Ödön és neje Sohvéger Lajos ravatalára szánt koszoruk megváltása címén 10 korona, Vásárhelyi Lászlóné 10 korona, Kintzig Gézáné 20 korona, Theodorovics Döméné főtörzsorvos neje 100 korona, Ring Géza Dániel László ravatalára szánt koszoru megváltása címén 30 korona, özvegy Konopy Kálmánné 100 korona, Balla Hajnal, Balogh Zoltánné, Back Judit, Benedek Etel, Bogdán Hortanz, Csipkés Ernőné, Cauka Vilma, Dani Ida, Doroghy Mó-zesné, Frencozy Ilona, Fluck Mariska, Haller Józsa, Hobs Margit, Horváth Gizella, Höfler Au-gusztá, Jánossy Margit, Krempáuzky Ervinné, dr. Krenner Miklósné, Kovrik Józsefné, Königesz Eiza, Lachmann Frigyesné, Löbl Adél, Mandl Jánosné, Nagy Rózsi, Perlaki Erzsébet, Proháb Ibolyka, Pongrácné Bolla, Salgó Pálné, Salgó Józsefné, Stern Miksáné, Steinitzer Jenny, Schauer Eszter, Szilágyi Györgyné, Szömörkény Rezsóné, Vértess Henrikné, Werner Aurélia, Witauschek Lajosné, Wittmann Anna és Zachariás Aladárné önkéntes ápolónők adománya Zimmermann Ká-roly dr. kórház igazgató iránt érzett őszinte hálá-juk jeléül 230 korona, Jorgovics Kornélné 4 da-rab arany ékszer. — Az adományokért ezuton mond hálás köszönetet Vásárhelyi Janka, el-nőknő.

— A sebesült hadnagy hálája. Azt a sze-retetet, gondos ápolást és jószágot, amellyel a gyöngéd lelkű aradi hölgyek gondoskodnak a sebesülten idejutott katonákról, nem tudják el-felejtetni és nem tudják eléggé megköszönni a sebesült hősök. Így szeretettel és köszönettel gondol vissza sok más bajtársa között Raben-stein Károly hadnagy is, akit a liceumi kór-házban ápoltak és onnan tért vissza csapatjá-hoz egyelőre Bécsújhelyre. Innen írt igen szép, meleghangú és hálás sorokat özv. Csillag La-josné aradi urinőnek, hogy megköszönje az ápolást, a kedves üdítő uzsonnákat. Igazi há-lával gondol vissza — írja — az aradi hölgyekre és különösen az öt ápoló Darvas kisasszonyra.

— Katonák köszönete. A november hó 8 án vasárnap az aradi Deak Ferenc utca 27. számú tartalékkórházba érkezett a cs. és kir. 42., 74., 92., 94. számú gyalogezredhez tartozó sebesültek nevében dr. Botis Tivárné igazgató urnőnek, va-lamint az összes hölgyeknek erennel legszívesebb köszönetünket fejezzük ki azon kedves fogadtatásért, kitűnő ellátásért és példás tisztaságért, amelyben ünket részesítettek. Különös köszönetünk illeti dr. Demján Aurél és dr. Herz Andor orvos urakat is, valamint két ápolónőket Arzt Róza és Tar-nóczyné urnőket, kiknek óvadó, gondos, önfeláldozó kezelése és ápolása némelyikünk egész életé-ét adta vissza és sokan közülünk sebesülésünk kiegy-gyulása után képesek lesznek moztint fegyvert fejni. Most volt alkalmunk először legnagyobb örömlünkre ta-pasztalni, hogy magyar és román mily hűséggel és érzékenységgel kapcsolódnak egymáshoz és foko-zott örömmel fekszünk neki, hogy Magyarországot a Száván és Dinán túl védjük és megtartsuk. — Szébt János örvezet. 94. gy. e. 15. század, a fenti csehországi ezredék katonái nevében.

— Orosz fogságban. Nagykiszárról je-lentik: Három ittoni tartalékos hadnagy orosz fogságban kelet-szibériai kikötőbe került. Leva-leiket Amerikán keresztül küldték haza és azt írják, hogy az ellátás és bánásmód kielégítő, a tél kemény. A szibériai lakosság alig tud a háboruról.

— Gyászistentisztelet. Schroyer Man-yhért a csewra kadischa bőkezű támogatójának emlékére a zsinagógában vasárnap f. hó 22-én d. u. négy órakor gyászistentisztelet tartatik, melyre a hitközség és csewra kadischa tag-jait meghívja az elnökség.

— Halálozás. Az Acsev. palotában pén-tek este az aradi előkelő és főuri társaságnak köztiszteletben álló nagyasszonya hunyta örök álomra szemét. Bohus Zsigmond báró vbt. főrendiházi tag felesége, világosvári báró Bohus Zsigmondné, született kézdivásárhelyi Vásárhelyi Julia hunyt el 83 éves korában, házasa-ga 65. évében. Halálát férjén Bohus Zsig-mond bárón kívül, leánya gróf Bréda Viktorné, báró Bohus Ilona és veje Bréda Viktor gróf, valamint a Bohus és Vásárhelyi családok és nagy rokonság gyászolja. Az elhunyt báróné temetése november 22-én lesz. Délelőtt 11 óra-kor az Acsev. palotában beszentelik a holttes-tet és külön vonattal délután 1 óra 25 perckor Világosra viszik, ahol a családi sírbojtban dé-lután háromkor helyezik örök nyugalomra. No-venber 30-án, délelőtt 10 órakor a Mino-rita-templomban gyászmisét mondanak az el-hunytért.

— Köszönet és kérelem. A katonák ré-szére meleg ruát adakoztak: Leipniker Zsena és Adél 8 pár érmelegítő, 3 hősapka, Fried-mann Sámuelné (Gyulató) 6 pár érmelegítő, 6 hősapka, Major Ilonka 6 pár érmelegítő, Fried-mann Irma 12 hasmelegítő, Vallen Böske 2 hősapka, 3 pár érmelegítő, Ráskai Miksáné 2 pár térdmelegítő, 3 pár érmelegítő. Köszönet az adományokért. Szeretettel kérem azokat, a kiknek nélkülözhető bundájuk (Juhász bunda, vasuti altiszti bunda, bélelt ködmönt stb.) és: botosuk (posztó, vagy bélelt) van, küldjék el hozzám (Salac-utca 2.,) hogy azokat illetékes katonai parancsnokság útján a katonák részére juttathassam. A hideg, fagyos időben nagy vételemre szolgálandó a kiállított őrszemnek. Pénzbeli adományok is közvetlen hozzám kü-löndők. Ha novemberben kér valaki, kérem eluta-sítani, mert az csak vissza él a jószívűséggel Dr. Műlek Lajosné.

— Menetrendváltás az aradi és csa-nádi egyesült vasutak vonalain: Az arad-brádi vonalon f. év december hó 1-től kezdve az ezidőszertint közlekedő személyszállító vo-natokon kívül közlekedni fog még Ujszent-annától Aradig a 125 sz. motoros vonat (köz-velten vonat Kétegyházáról) indul Ujszentan-náról d. u. 4 óra 46 pcor, Aradra érkezik 5 óra 29 pcor és Aradtól — Ujszentannáig a 126 sz. motoros vonat, indul Aradról d. u. 5 óra 30 pcor, Ujszentannára érkezik este 6 óra 10 pcor. Az arad-szegedi vonalon a 20 sz. motoros vonat, amely Szegedről délután 5 óra 6 pcor indul és Mezőhegyesre este 7 óra 29 pcor érkezik meg f. év december hó 1-től el-marad, helyette közlekedni fog a 4 sz. helyi motoros vonat II. és III. ad osztállyal Szeged-től Mezőhegyesig, indul Szegedről este 6 óra 33 pcor, Mezőhegyesre érkezik este 8 óra 11 pcor. Ez a vonat csatlakozni fog Szegedre a Budapest felől este 6 óra 8 pcor érkező 704 sz. gyorsvonathoz és Szegeden a délután 5 óra 38 pcor Nagybecskerek felől érkező 4715 sz. személyvonathoz.

— Fa- és fémpariskola kórháza részé-re adakoztak: Farkas János, Varga Andrásné, Lab-dás Péter, Ottenberg Tivadar, Adler Andor, Pro-kopetz József, Szendroy Mihályné, Atlantica, Mily Jánosné, dr. Koppich Jakabné, Kerpel Izsó, To-ggyer Péter, Eich Ferenc Ujarad, Petrovicz Száva, Reinhart Kálmánné, Sarlot Domokosné, dr. Stein-hardt Mórné, Mellinger Józsefné, özv. Sándor Ja-kabné, özv. Rontayné, R. Sántha Etel, Vas Sán-dor dr., Hoffmann Lászlóné, Vas Anna. — Az adományokért köszönetet mond a kórház vezo-tósége.

— Gazdát cserélt aradi ingatlanok. Neu-bauer József eladta az aradi 1141. sz. tükvben felvett (Sarkad) Határ-utca 16. sz. házat 12000 koronáért Ambrus Béla és nejenek. — Kőrössy Katica és Hermina eladták az aradi 4601. sz. tükvben felvett Schweidel József-utca 9. sz. há-zat 8000 koronáért Bleier Somának.

— A Singer varrógépgyár a magyar vö-röskeresztnak a háboru folyamata alatt rendki-vüli adományokat juttatott, hadicélokra kétezer varrógépet bocsátott rendelkezésre és bevonul-alkalmazottainak hozzátartozóit segítjezi. A mazyar és osztrák Singer varrógép cég nincs semmi összeköttetésben és vonatkozásban az orosz Singer & Comp. céggel.

Jövőbe látó német könyv.

(A megjósolt világháború. — Belgium megszállása. — Perfid Anglia. — Sir John French. — A 42-esek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 21.

Nyolc évvel ezelőtt egy könyv jelent meg Németországban, amely csodálatraméltó pontossággal jövendőt meg olyan dolgokat, amelyek az 1914-iki világháborúban mind beteljesedtek. A jövőbe látás tehetségével megáldott szellem megnyilatkozása ez a könyv. A világháború okait, Anglia szerepét, Olaszország viselkedését, a német szocialisták és az osztrák-magyar monarchia nemzetiségének magatartását, a németek offenzíváját Belgiumban és a világháború sok-sok részletét olyan bámulatra ejtően jósolta meg ez a könyv, amelynek címe: „EUROPA NÉPEI! A JÖVŐ HÁBORUJA,” hogy az ember önkéntelenül visszalapoz a címlapra, bizonyosságot szerezni róla, hogy tényleg nyolc évvel ezelőtt sejtette-e már mindezt a könyv írója? A könyv szerzője nemcsak a német hadseregnek és tengerészetnek alapos ismerője, hanem Európa összes vezető államainak katonai viszonyait ismeri és meglepő tájékozottsága van még a gyarmatok haderejéről is. A rendkívül érdekes könyvből a következő részleteket közöljük:

— A hadi felszerelések szakadatlan növekedése elkerülhetetlenné tette a háborút — írja a szerző — minthogy a fegyveres béke lassanként elviselhetetlenné tette az adóterhet, különösen Angliában, ahol hadi célokra fejeként kétszer annyit adtak ki, mint Németországban... Csak Anglia táplált valóban háborús szándékokat, mert Németország konkurenciájának a békés versenyben csakhamar ellenállhatatlanná kellett válnia — Németországnak még a két fronton folytatott háborút sem kell kerülni, minthogy Ausztria-Magyarország segítsége nem maradhatott el, mert csak Oroszország leveretése biztosította Ausztria-Magyarország fenállását... Csak Anglia rövidlátása és dőre fennhéjázása okozták a világháborút és annak németellenes gyűlölködését. Németország, amely valóban békeszerető, nem nyult volna a kardhoz, ha irigy féltékenység és szemtelen önzés, amely nem tudott beletörődni a német világhatalom tényébe, nem kényszerítette volna erre.

Nem úgy hangzik ez, mintha egy mai vezércikk lenne? — Az ellenségeskedések kitöréséről ezt írja a könyv:

— A német ügyvivő a belga miniszteriumnak jegyzéket nyújtott át, amely ultimátumjellegű volt:

— Arról értesültünk, hogy Franciaország és Anglia háború esetén a belga semlegességét nem respektálnák. Ilyen körülmények között Németország kénytelen represszáliákhoz nyulni és Belgiumot katonailag megszállni, illetve szabad átvonulást kérni. Az idő sürget, huszonnégy órán belül állást kell foglalni.

Vezető katonai körökben tehát már nyolc évvel ezelőtt számítottak arra, hogy Belgium semlegességét meg kell majd sérteni. Nem sejtette-e ezt Anglia is és nem azt a benyomást nyeri ebből az ember, hogy ezt az előre látott lépést Anglia mint örömmel üdvözölt casus bellit ragadta meg?

— Az a teljesen megfoghatatlan feltevés, minthogyha Anglia nagy haderőkkel avatkozhatnék be a kontinensen, praxisban ép ellenkezőleg alakult. — Németország óvatosan készülődött és a hadikészültség befejezésével megelőzte Franciaországot.

Azt is olvassuk a könyvben, hogy Franciaország rövid elzászi elnyomulása után kénytelen volt defenzívára szorítkozni. A két, egymással szemben álló hadsereget a szerző helyesen jellemezte: „A menetelések gyorsaságában, a nagyobb hidegvérűségben, a német gyalogság jobb lö-disciplinájában és szívósabb kitartóképességében rejlik a németek győzelme a franciák felett.”

Minden úgy történt, ahogy a szerző előre látta: „A németek tömör sorokban nyugodtan menetelnek országuk ellensége ellen, akár szociáldemokraták, akár nem. A fegyelmezettség ösztöne van meg bennük.”

„Ausztria-Magyarország hadseregében a közös uralkodóházhoz való ragaszkodás köteleke a legénységénél is erősebben mutatkozik, mintsem azt egyesek sejtették volna. Az állítólag minden porcikájában recsegő monarchia népeinek összeolvadását szilárdabbnak mutatta ki, mint azt bizonyos helyeken várták. A magyarok a közös kettős államhoz tartozóknak érzik magukat.”

„Bulgária, Románia nem mozdul.”

Anglia perfidsége nem volt ismeretlen a szerző előtt: „Anglia az idegen államok számára magányárakban készülő és már felszerelés alatt álló hajókat egyszerűen a maga állami szolgálatai számára harácsolta.”... Még az is benne van a könyvben, hogy Sir John French lesz az angol szárazföldi hadsereg parancsnoka. És ilyen jóslások után már nem is lehet csodálkozni azon, hogy a könyv 559 ik oldalán 42 centiméteres ágyukolosszusokról van szó, amelyek létezése épen csak most ejtette bámulatra a világot.

Hogy a francia és angol szárazföldi hatalom balsorsa után a két nemzet kölcsönösen egymást fogja okolni, ezt nem volt nehéz kitalálni a szerzőnek, aki alaposan ismeri mindkét nép lelkét. A szerző Anglia és Franciaország háborúját Németország ellen, „természetellenes, csak a közös, mesterségesen táplált gyűlöleten alapuló, minden egymásiránt szimpátiát és érdekközösséget nélkülöző szövetség”-nek nevezi és a szárazföldi háború végén ezt a kijelentést adja az angolok szájába: „Németországot és Franciaországot úgy meggyengítettük, a szövetségest ép úgy, mint az ellenséget, hogy jó ideig megszabadultunk tőlük.”

A világháború kiindulási pontját Marokkóban látja a szerző. Oroszország (A könyv 1906-ban íródott.) közvetlenül a japán háborúban történt leveretése után áll és annyira elgyengült, hogy számla se jöhet. A Németország által legyőzött Franciaország felismeri Anglia perfidiáját és Németországgal megalakítja az „európai szövetséget”, amelybe Ausztria-Magyarország, Olaszország és más államok is belépnek. Az izolált Anglia ellen az ördögi Japán, — amely saját előnyéért az összes többi államokat egymás ellen kizárja, — összeesküvést szít Anglia minden világrészbeli gyarmataiban és hogy az angol flottát megsemmisítse, szövetségre lép az Amerikai Egyesült Államokkal. Minthogy Japán Chinát is megnyeri a maga terveinek és a sárga veszedelem az összes európaiakat egyformán fenyegeti, végül Anglia is belátja, hogy izoláltan nem állhat fenn és valamennyi európai állam szövetséget köt úgy a sárga, mint az oceánontuli világveszedelem ellen. (Érdekes, hogy nemrégiben hat oxfordi egyetemi tanár sikra szállott a háború után az összes európai államok között kötendő szövetség eszméjéért.)

Az egész könyv azt mutatja, hogy milyen tisztán látták vezető német körökben a jövő

esélyeit. Ha a népek könyvekből tanulhatnának és ha a franciák komolyan vették volna a német könyveket, ebből a műből hasznos tanulságokat meríthettek volna, amelyek most lángoló betűkkel írják be a bosszúálló igazságszolgáltatást sorsuk könyvébe.

A becsület, kötelesség és józan ész parancsolja, hogy jegyezzünk a nemzeti kölcsönből.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy hű olvasó. Tessék hiteles adatokat közölni velünk, méltóztassék a nevét aláírni és biztosítani, hogy nem leszünk kíméletesek, bárkiről legyen is szó. De konkrét adatok nélkül, a névtelenség homályába burkolózva vádolni ilyen háborús időkben kissé kényelmes dolog. Nemcsak kölcsönt jegyezni, hanem vádaskodni sem szabad a fedezékből.

Vers a táborból. A versbe foglalt kérést eljuttattuk megfelelő helyre, a verset azonban nem adhatjuk ki. Maradjunk csak a prózánál.

Dr. Juris. Ha az aradi esküdtek verdiktjét sem találja kielégítőnek: majd megsemmisíti ezt is a Kuria. Ha a verdikt csakugyan megtámadható: majd gondoskodik az okok felsorolásáról semmisségi panaszában a királyi ügyész. Előbe vágni az ilyen „sub iudice” ügynek hírlapi cikkekkel nem szokásunk. Hogy az esküdtszék eltörölendő-e és rosszabb-e ma, mint ezelőtt: ezt jogi szaklapban meg lehet vitatni, de most, a háború napjaiban napilap hasábjain nem erre kíváncsi a közönség.

Hunyadmegyei előfizető. Az életbiztosítást díjat szabad és kell is fizetni.

Hadi kölcsönt jegyző. Egész pénzügyi értekezésre elegendő felvilágosítást kér tőlünk — névtelenül. Névtelen levelekre rendszerint nem felelhetünk, de a most kért felvilágosítások annyira közérdekűek és mindenkinek szólók, hogy eltérünk a szokástól. Zárt kötvényt újból feloldani nem lehet. Aki most zárt kötvényt jegyez, kötelezi magát, hogy pénzét 1920-ig felmondhatatlanul kölcsönzi az államnak és kötvényeit ezalatt el nem adhatja. Zárt kötvényének azonban az az előnye, hogy a hat százalékos kamatot öt éven át feltétlenül megkapja és ezenkívül az árfolyam hullámzások sem érintik. Kiseb kezelési nehézsége a zárt kötvénynek, hogy a félévi kamatokról külön nyugtát kell kiállítani. A szabad példányok eladhatók, a kibocsátási feltételek szerint felmondhatók, árfolyam-ingadozásnak ki vannak téve. A hadikölcsön 1915. január 1-től 5 évre szól, tehát nincs tévedés az 1920-as lejáratban. Lombardirozás pedig értékpapír fedezetre a papír névértékének bizonyos százalékáig nyújtott kölcsön. A lombardirozott papirokról letéti jegyet kap a fé.

Kecseti-utcaiak. Ha ilyen igazán nem közérdekű névsor közlését kéri tőlünk valaki, akkor legalább arra legyen gondja, hogy a magánérdekeket meg ne bántsa és ne intezze az egyik jótékony adakozót kurtán X.-né megjelölésel, míg másoknak bírja a teljes nevét. Arról, hogy a névsort ilyen formában közöljük, szó se lehet. Általában: egy kissé kevesebb névsort és egy kissé több jótékonyt!

Tábori posta. Szó sincs róla, a tábori postát nem tökéletes intézmény és esomagot meg épen-séggel alig lehetett, jelenleg — két tábori postahivatal kivételével — egyáltalán nem lehet szállítani a táborozó katonákhoz. És bizony nehezére esik a gyöngéd női zivereknek, ha az egy bizonyos valaki számára készített meleg téli holmit, hősapkát, mi egyebet sehoggy sem lehet eljuttatni a jól tudott címre sem. A sok lemondás között, amit a háború megkíván, elfér még egy kis lemondás: tessék bele

törődni abba, hogy a gondosan készített holmi vadidegen katonának jut és akkor a Hadségélyző hivatalhoz Budapestre címezve a posta elviszi és onnan eljut a táborba is — valakihez. És ha mindenki így gondolkozik, akkor egyetlen katonánk se marad téli védő ruhadarabok nélkül.

Ifj. J. G. A szerelmes novelláknak — még ha a küldöttnél sokkal jobb is — nem jut hely a háborús események torlódásában.

Előfizető. Hallottunk magunk is ilyen esetekről, de ha azok, akikkel megtörtént, nem hajlandók tanuskodásukkal és nevükkel mellénk állni, hiába tesszük szóvá, mert aszal felelnek rá, hogy a leírt módon senkivel sem jártak el.

M. J. kereskedő Teljesen igaza van: a titkolódzásnak, különösen ha a kölcsönt jegyző fél maga nem kívánja neve elhallgatását, semmi értelme nincs és a fővárosi intézetek versenyezve sietnek nyilvánosságra hozni a nagyobb jegyzéseket. Amint láthatta: lassankint az aradiak egy része is reájdön arra, hogy ez így van rendjén és nincs értelme titokzatosságnak a nagy nemzeti célt szolgáló kölcsön jegyzésével körül.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1914. évi november 22-én:

Délután fél 4 órákor mérsékelt helyárral:

A kis gróf.

Operette.

Este 1/8 órákor rendes helyárral:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

Ikrek a táborban.

Nagy operette 3 felvonásban. Irtó: Jacoby Vilmos és Schanzer Rudolf Fordította: Komor Gyula. Zenéjét szerezte: Jessel Leon. Karnagy: Tilger Arpád. Rendező: Polgár Sándor.

Kezdeté este 1/8 órákor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre

NYILTÉR.*

Limbeck János és fia első m. kir. szab. ércokoporsó gyára és temetésrendező vállalata.

Világosi báró Bohus Zsigmond a saját és leánya gróf Bréda Viktorné szül. világosi báró Bohus Ilona, veje gróf Bréda Viktor, ugyancsak a számos rokonság nevében is fájdalommal telt szívvel tudatja a legjobb feléség, anya, anyós és rokon

világosi báró Bohus Zsigmondné

szül. kézdívasárhelyi Vászárhelyi Juliának,

folvó évi november hó 20-án, esteli 9 órákor, életének 83-ik és boldog házassága 65-ik évében történt gyászos elhunytát.

A megboldogult drága halott hült tetemei november hó 22-én délelőtt 11 órákor fognak Aradon József főherceg út 22. számú gyászházban beszenteltetni és Világosra szállítva ugyanaz nap délután 3 órákor az ottani családi sírboltban örök nyugalomra helyezettetni.

Az engesztelő szent-mise éldozat a boldogult lelki üdvéért Aradon november hó 30-án délelőtt 10 órákor fog a főtiszt. minorita-atyák templomában az egek Urának bemutatattatni.

Áldás és béke lengjen porai felett!

Arad, 1914. november hó 21-én. 41

A külön vonat indul Arad állomásáról november 22-én délután 1 óra 25 perckor.

* Az ezen sorok alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Női felöltő

ujdonságok

és

szőrmeárak

nagy választékban
már megérkeztek

György

Menyhért

és Társa

áruházában

Arad, Andrassy-tér 8. sz.

A Minorita-templom bejáratával szemben.

1101

Szabott árak! Telefon 855

Következő
ujdonságok
érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

. Linnankoski J.: Dal a tűzpiros virágról, Süle A.: A világháború, Farkas I.: Mária meséi, Glyn E.: A sfinx, Mereskovszky: Leonardó da Vinci, Szász Z.: Séták a függőkerben, Lux T.: Küzdelem az étellel, Hajdu M.: Gileád, Ujvári P.: Földanyánk lovagjai, Szini Gy.: Profán szerelem, Georges H.: Haladás és szegénység, Kisbán M.: A haldokló oroszán, Erdősi D.: Embéri írások, Keroul és Barré: Léni néni, Szikra: Csak egy bokor muskátli, Watanna O.: A japán csalogány, Deledda G.: A mi urunk, Krudy Gy.: Puder, Lakatos L.: A halhatatlan hercegnő, Dell E. M.: A sas utja, Benrimó és Hazelton: A sárga kabát, Szomaházy I.: Prof. Villányi, Somlay K.: Pusztai szellő, Krudy Gy.: Palotai álmok, Barklay L. F.: Az esti dal, Barczik A.: A figyelmes férj, Zsoldos L.: Paminó, Révész B.: Vonagló falvak.

Németben: Ballestrem A.: Das wogende Licht, Herzog R.: Das grosse Heimweh, Gersdorf A.: Glück und Segen, Lucka E.: Tod und Leben, Lagerlöf S.: Herrn Arnes Schatz, Braun Liy.: Die Liebesbriefe der Marquise Kummer F. A.: Der grüne Gitzel, Höcker P.: Die indische Tänzerin, Wasner G.: Fatum, Höcker: Das flammende Küchen, Rosinger P.: Die Forsterbuben, Oertzen M.: Zum Irrgang, Winslow H.: Ein weiblicher Bürgermeister, Klinkowström: Der Doktor, Dunker D.: Morsch im Kern, Rasmussen E.: Schwester Ingeborg, Stratz R.: Stark wie die Mark, Watanna O.: Japanische Nachtigall, Herzog: Die Welt in Gold, Skowronnek R.: Das bische Erde, Klinkowstroem: Die grosse Karliere, Foster: Droschke No. 44, Hofer C.: Der Lebende hat Recht, Croker B. M.: Waldkinder, Hauptmann G.: Atlantis, Voss T.: Die Tarantella der Carmelina, Hesse H.: Rosshaldes.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zelve 10 fillér.

Vidéki bértek is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona,
vagy füzetenkint 20 fillér.

Legújabbak: Zerkovitz: „Megpróbáltam nálad nélkül élni...” Mintha piros rózsza eső hullana az égből, Balogh: Szállj el édes piaci fecském, Weiner: Jaj, Istenem az az Acél Számi! Zerkovitz: Te szőke gyerek. Nem mehetsz a háborúba!... Irwing: Konfliktus-nóta, Fremaux: Toboggan, Two Step, N. N.: Prinz Eugen induló, Révfy Géza: Nótáskönyve.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papírkereskedése Aradon.

138

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekednek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára **2 korona**.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni, a „Melogen“. Ara **2 korona**.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és ártalmas gyengeség eseteiben. Ara $\frac{1}{2}$ literes üvegnek utasítással **3 kor.**

Szőrvesztő-Depillor. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással **1 korona**.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Nagymennyiségű ujságmaculatura olcsón eladó.

Ovakodjunk a fertőzésekkel.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirák minők a tüdővész, a merevgöres, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megtörtöztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára **70 fillér,**
a Carboform szappan ára **40 fillér.**

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és és vegyszertári gyára **ARAD.**

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

PHÖNIX

biztosító társaság Aradon,

képv. Halmi József által, Szabadság-tér 10. sz. a.

Telefon 726. szám.

Ajánlja az egyedül álló s csakis a „Phönix“ életbiztosító társaságnál köthető

**háboru-
biztosításokat**

A legujabban behívás alá kerülők különösen azok részére előnyös, akik eddig bármely okból biztosítást nem köthettek és nem kötöttek, most minden **orvosi vizsgálat nélkül**, a behívottnak családtagja vagy hozzátartozója is köthet biztosítást a már bevonult biztosítandó egyénre. — Ugyancsak a most behívás alá kerülők, mint már tulnyomó részben önálló kereskedők, iparosok, stb. nagy kontingensét teszik a nagykereskedők adósainak, úgy, hogy azon **hitelezőknek** is ajánlható újból a most bevonuló adósaik tartozásainak kollektív biztosítása, kik már kötöttek ilyen biztosítást, azok pedig kik eddig ilyen kötni hajlandók nem voltak, talán mert most tömegesebben vonulnak be adósaik, kockázatuk tehát emelkedett, künlevőségüket a már bevonultakkal szemben is biztosíthatják. — A most szemle alá kerülők igen nagy része nős, családos ember, kiknek érdekükben fog állni családjukról gondoskodni s mivel intézetünk 20.000 K biztosítási tőkőig a háboru-kockázatot azonnali hatállyal és teljes mértékben kiterjeszti az összes biztosításokra, módjában áll a feleknek orvosi vizsgálat mellett most is rendes biztosítást kötni a régi díjak mellett. Háboru biztosítások után a díjak a következők: I. Egyénekenkénti háborubiztosításoknál a) a rendes hadsereghez tartozók évi díja egész évre a biztosított összeg 10%, b) a néprekelőkhöz tartozók 6%. II. Hitelezői háborubiztosításért a) ha a biztosított tőke 10.000 koronán aluli $7\frac{1}{2}\%$, b) ha a biztosított tőke 10.000 koronán felüli 7%, c) ha a biztosított tőke 40.000 koronán felüli $6\frac{3}{4}\%$. Felvilágosításokkal szolgál a „Phönix“ biztosító társaság főügynöksége:

Halmi József Arad, Szabadság-tér 10. sz.

Faiskolai termékek

Gyümölcsfák
Gyümölcs vadoncok
Diszfák
Szomoru fák
Ucai sorfák
Erdei facsemeték
Fenyők és diszfenyők
Diszbokrok és érelő
Virág eserjék
Málna
Pöszméte és
Rózbizli bokrok és fácskák
Rózsák, bokor alakban
Rózsák, magas törzsűek
Szomoru és kuszó rózsák
Mindenféle kuszó és fel-
futó növények
Orgonák sok színben
Peoniák kínai fajok
Magnoliák

5626

és a még itt fel nem
sorolt sok és legkü-
lönlegesebb fajú
kertészeti termékek
jutányosan beszerezhető

Szatmári

Szabó István

faiskola és kertészetéből

Pankota.

Érdeklődésre árjegyzék ingyen

Tüzifa

bükk I., II., III. és do-
rong, oser hasáb és
dorong kapható vag-
gononkinti vételnél
Körösvölgyi Páli-
karaktár Andrásy
tér 5. Telefon 651.

Saját termései kitűnő tisztán ke-
zelt magyarádi ó- és pecsenye-

borok

ugy nagyobb mennyiségben, va-
lamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél
Aradon, Deák Ferenc utca 40. sz.

*Öhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 50 fillér

A mértéktelen dohányzás- szenvedély

legbiztosabb, legégszesebb
és legkellemesebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszu
időre elég: 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget deszinficiálja, utóíze
igen kellemes. A-a egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

Fejtorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ilyen szer, a
világhírű „Tegerit“ korpa-
koncsos.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elne-
vezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely
a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen
elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes,
izzadó arcbőrű egyéneknek, de használhatja bárki is
estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra
öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, ame-
lyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan
lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyü-
mölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

piperes szappan- és vegyeszeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában.

1924

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:
villanyos világítási berendezések,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fő-
zödényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkeket.

Izr. Leányinternátus

József főherceg-ut 19., I. em.

Városi és megyei telefon.

Elsőrangú okleveles tanerők,
gondos nevelés, modern be-
rendezés. Elemi, polgári és
középiskolai előkészítés. Kü-
lön tárgyak: idegen nyel-
vek, festés, zongora és mü-
vészi kézimunkák.

Igazgató tulajdonos:

STERN ILONKA,

okl. tanítónő.

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vattával.
Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-
tőzsdében. 2171

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő

ARADON,

József főherceg-ut 11. sz.

Karolina-utca sarok.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat,
sodrony ágybátéteket, sodrony ko-
csi-üléseket, gyermekágy és gyer-
mek-kocsiakat, réz-karnisokat, mos-
dó-asztalokat felszerelve, össze-
csukható ágyakat és madraókat.
Szállodai és kávéházi, kórházi és
intézetek berendezését. Elvállalok
minden e szakmába vágó munká-
kat a legjutányosabb árak mellett.
Vidéki megrendeléseket pon-
tosan eszközölök. 701

KNAPP SÁNDOR

keimefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézete, ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételi üzlet: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Modern rubafestés legújabb divatszinekre, mintá után. — Ruhatisztítás vegyileg, száraz uton. — Továbbá csipke- és szövet-függöny, szőrme, szőnyeg, butor-szövet kézimunkák, keztük stb. stb. tisztítása és festése. — Több évi külföldi gyakorlat. 4679

!! GYENGE FERFIK !! !! ÖREGEK és FIATALOK !!

kérjenek ezen baj azonnali megszüntetését tárgyaló ismertetést. 40 fillér postabélyeg csatolása mellett. Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Cím 2603

„NOVA MECHANIKA 115.”
Budapest — Főposta — Flókbérlet 40.

Boros Beni-tér 1a. sz. alatt

egy nagyobb
üzlethelyiség kiadó,

esetleg két üzlethelyiségre
is átalakítható.

5610

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

701

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek
Jilatszerek
Kölgyporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémek

Fogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Hajvizek
Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aradon.

Ajánlok

katona, tábori, deák, sodrony és kárptozott vaságyakat, vasmoszókat, éjjeli szekrényeket, gyermekágyat, és kocsikat, sodrony ágybetéteket, és nyugágyakat, ruganyos és kárptozott madracokat, divánokat, afrik és lószőr madracokat, réz és félréz ágyakat, réz mosdók és réz éjjeli szekrényeket. Egész háló szoba, szálloda, kávéház, kórház és intézetek berendezését, ruha állványokat, fa- és széntartókat, lábtörlőket, levarott szalmaszakok, kocsli ülések, réz-karnizok, szoba klozet és bidet, vasútház, egy berakott sparhet, homok hordó mézszáros és hentes kis stráfkocsai, és kézi kocsli.

Gara Károlynál

József főherceg-ut 11. szám, Karolina-utca sarkán lévő butor üzletben. 5237

Raktárnokot

keresünk
azonnali belépésre,

aki mázslásban, vámolásban jártas, jó írása van, román nyelvet feltétlenül beszéli, lehetőleg nem katonaköteles. Sajátkezűleg írt pályázatokban kort, fizetési igényt feltüntetni kérjük. Pályázhatnak ezen állásra főmolnárok is. 5650

Révész és Havas

mű- és vámmalma, Csermő.

Ablakredők

Va-ódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára.

Gyermekkecsik

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és játéktáru üzletében 1861

Arad, Szabadság-tér 21.

Védekezés a kolera ellen!

Hathatós bacillusölő és desinfiáló szer: istállók, szemétdombok és egyéb félreeső helyek részére. — Ara: 1 kgm. 60 fillér.

Kapható:

Wajdits György
„TURUL”
gyógyszertárában
Arad (Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

XXXI-ik magyar királyi

jótekonycélú államsorsjáték.

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tisztán jövedelme közhasznú és jótekonny célokra fog fordíttatni. Ezen sorsjátéknak összesen 14835 nyereménye van, melyeknek összes értéke 475.000 koronára rug készpénzben.

Főnyeremény 200.000 korona készpénzben.

Továbbá:

1 főnyeremény ...	30.000 kor. készp.	20 nyer. á 200 K	4.000 K készp.
1	20.000	40	150
1	10.000	100	100
1	5.000	200	50
5 nyer. á 1000 K	5.000	2500	20
5	500	12000	10
10	250		
	2.500		
		14835 nyer. összesen	475.000 K készp.

Huzás visszavonhatatlanul 1914. évi december hó 9-én.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapest (Vámpalota) portamentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és séhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltó-üzletben. Játéktervet kívánatra bárkinek ingyen- és bérmentve küld. 9209

A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Apró hirdetések.

ALKALMAZÁST KERES.

Szerény

Írói munkákra keresek alkalmozást. Cím a kiadóhivatalban. 5668

ALKALMAZÁST NYER.

Ügyes

Alkalmozást keresek elsajára. Kápolna-utca 8. sz. 5658

Keresők

Alkalmozást keresek egy idősebb, tapasztalt, lehetőleg női egyént, aki egy vidéki vegyeskereskedést képes volna önállóan vezetni. Meg kell mutatni, hogy a fűszer, rágógumi, fűző, fonáláruban, továbbá a páncélkezelésben teljes jártassággal bírjon, magyar és román nyelven beszéljen. Fizetés megegyezéses. Mintafixum és a forgalom után. Szíveskedve írt ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők „Hadmentes” címmel. 5641

Ügyes főnök

Alkalmozást keresek Péter-utca 7. sz. 5647

Irodai teendőben,

Alkalmozást keresek írásban és stenográfiában felkészült, lehetőleg több évi irodai gyakorlattal bíró kisasszonyt. Alkalmozást keresek. Ajánlatok „Perfekt” címmel a kiadóhivatalba küldendők. 5648

ELLÁTÁS.

Teljes ellátást

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

KIADÓ LAKÁS.

Külön bejárattal

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Egy- és kétszobás

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

3 szobas udvari

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Belvárosihoz

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

3 4 és 5 szobas lakások

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

INGATLAN.

Eladó magánház,

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

ÜZLETEK.

Egy szép üzlethelyiség

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Kiadó üzlet.

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Olajon eladó szerszámok.

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Valódi

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Veszek

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Egy

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Zöldség!

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Káposzta

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Burgonya,

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Veszek

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Erdélyi fajalmák

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Eladó

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Egy jókarban lévő batár jutányos áron eladó. Tudakozódní lehet Ferenc-tér 6. vagy Dezső-utca 40. 5642

Náder Gyula és Társa

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

500 pár

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

KÜLÖNFÉLE.

Modern

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Bármilyen

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

28203 - 1914.

Hirdetés.

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Arad, 1914. november 18.

Green

Írókapitány.

Költözők

figyelmébe!

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Zongora-

javitások és hangolások,

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Ehrbar Henrik

zongorahangoló

Arad, Erzsébet-kört 34. sz.

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszközlő Osztályának

HETI KIMUTATÁSA

Klein Sándor, Képpich Zeigmond, igazgató.

Szabó Lipót, íróvezető.

Hivatalos helyiség:

Tabajdy Károly-u. 1. sz. saját ház.

Telefon 868. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9-12 óráig és este 3-4 óráig.

Keresünk:

VIDEKRE:

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Ajánlunk:

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Kincstári

Rózsa burgonya

Nyírségből, métermérségeként és waggontételeként kapható: Erényi és Kalmár, Asztalos S.- és Chorin Aron utca sarok. Telefon 1025

Gőzfürdő és kádfürdő Tökly-tér 1. szám.

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Gőzfürdő

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Gőzfürdő bérletjegy 10 darab 8 korona.

Kádfürdő

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Ha az

egészségére

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

„Hamumentes“

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Kapható:

Jámbor Antal

Alkalmozást keresek, 5 éves flaccám számára. Alkalmozást keresek a háború tartama alatt. Ajánlatok az Est aradi kiadóhivatalban. „Ellátás” jellegű. 5652

Telefon szám 1022. 1931